

Громадська організація «Інноваційні обрії України»

Конкурс есе «Мій Шевченко»

УДК 821.161.2.09
М58

М58 Мій Шевченко: збірка есе учнівської та студентської молоді / Редкол.:
Т.М. Шарова, А.В. Землянська. Київ, 2022. 116 с.

До збірки увійшли творчі роботи здобувачів освіти закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, учасників IV конкурсу есе «Мій Шевченко», присвяченого творчості великого Кобзаря. В оригінальній формі автори робіт із Запорізької, Луганської, Львівської, Дніпропетровської, Закарпатської, Херсонської та ін. областей представили особисте усвідомлення й осмислення з позицій сучасності феномена українського Генія. Есе були написані і подані на конкурс до початку повномасштабного вторгнення в Україну, але тепер свідчать про ту духовну єдність, яка тримає українців у їх боротьбі за рідну землю, надихає на великі вчинки й дарує шанс на майбутнє.

Рекомендовано до друку ГО «Інноваційні обрії України»
Протокол №26 від 25.06.2022 р.

УДК 821.161.2.09

© Колектив авторів, 2022

ЗМІСТ

Баздирєва К. Відкриваючи Шевченкове слово	5
Бендак К. Мій Шевченко	7
Бєліков М. Одвічний патріот	9
Брасусь В. Мій Шевченко	11
Бунчук Т. Дивовижний сон	13
Видиш С. «Свою Україну любіть...»	14
Галамай Я. «Ти нам залишив прагнення високі»	16
Гарагуля В. Сон невмирущого Кобзаря	19
Гричик Н. Із щоденникових записів	23
Дятков В. Мій Шевченко	26
Єфімова А. Мій Шевченко	28
Завгородня К. Мій Шевченко	29
Зіненко Н. Сьогодні у творах Кобзаря	31
Ібадзаде Сєма Нізамі кизи. Мій Шевченко	33
Каліберда Є. Мій Шевченко	36
Княгницька К. Дороговказ життя	38
Корнута І. Авторитет Тараса Шевченка для покоління Альфа	40
Крючкова К. Мій Шевченко	42
Макаренко В. А кращого немає і не буде	44
Маніна А. Весна починається з Шевченка	47
Маслова П. Шевченко й ми	49
Матяш В. Мій Шевченко	51
Маценко С. Мій Шевченко	53
Мех М. Роздуми молодії людини	55
Мирко В. Поет, який живе в серцях свого народу	57

Овсяницька Г. Мій Шевченко	59
Павелко Д. Закобзарені?	62
Панченко Є. Голос крізь роки	63
Перепелиця О. Мій Шевченко	65
Петрова С. Мій Шевченко	67
Пітель Н. Шевченко у моєму сні	69
Резниченко А. Творець українського духу	71
Саджениця К. Вічність Шевченкового слова	74
Саклаков Д. «І ось двадцять перше століття...»	77
Семенко Г. Мій Шевченко	78
Семеренко Я. «Кобзар» – мій безцінний духовний скарб	80
Сердюк К. Мій Шевченко	83
Соколюк Н. Борітеся – поборете. Вам Бог помагає!	85
Сулейманова Ф. «Ну що б, здавалося, слова...»	88
Сухобрус В. Роздуми кам'яного велетня	90
Ткаченко В. Дуже зимно в рідній Україні	92
Толочко Е. Промінь надії	94
Федько К. Мій Шевченко	96
Чумаков Т. Дорога додому	98
Шаблієнко А. Великий вчитель української нації	100
Шаріна М. Мій Шевченко	102
Шевченко В. Мій Шевченко	104
Шепель В. Мій Шевченко	106
Юрченко А. Погляд із минулого в сьогодення	108
Юхно К. Відкриваю для себе Шевченка	111
Язвенко А. Мій Шевченко	113

Кароліна Баздирєва

учениця 11-Б класу

Запорізька гімназія № 71 з поглибленим вивченням

іноземної мови Запорізької міської ради

Керівник – Гутман Г.І.,

вчитель української мови та літератури

ВІДКРИВАЮЧИ ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО...

Для нашої держави, для української нації Тарас Шевченко – знакова, не побоюся цього слова, культова постать. Це символ національного духу, величезної громадянської мужності, відданості загальнолюдським ідеалам. Життя цієї людини давно стало легендою, а випробування, що випали на його долю, вважають громадянським подвигом. За Шевченком нас пізнають у світі, його пророчі слова набагато випередили свій час, не втрачають актуальності й досі. Доля готувала його до високої місії – утвердити, розвинути українське Слово, піднести до рівня національної святині.

Шевченко для мене – це насамперед надпотужні можливості слова. Митець усвідомлював, що мова – це безцінний скарб народу, надбаний тисячоліттями. У ній відбито його характер, історію, звичай, побут. Як найдорожча спадщина, як заповіт поколінь, мова є носієм культурної спадщини та видатної літератури, відомої в усьому світі. Як писав основоположник нової української мови Тарас Шевченко:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос – більш нічого.

А серце б'ється – ожива,

Як їх почує!..

Мені імponує Шевченкове світовідчуття: рідна мова – це засіб вираження внутрішнього «Я», також це душа кожної окремої особистості, тому що всі сторони суспільного життя людини, кожен момент її свідомості

супроводжується мовою. Нині українська мова, подолавши всі утиски й перешкоди, оживає в пізнавальній і творчій діяльності, процвітає на телеекранах і на високому рівні державного спілкування. Сучасна українська мова є багатовіковим надбанням нашого народу. У складні часи, коли мова перебувала на межі зникнення, допомагали їй жити охоронці слова – українські письменники-патріоти. Недарма ж Великий Кобзар писав:

І возвеличимо на диво

І розум наш, і наш язик...

Насправді, у мові закодована мудрість і пам'ять тисячоліть, душа та щирість наших предків. У мові закладені основа духовного життя і цінність культурної спадщини. Більш того, слова – це стрижень української нації та державності. Я вважаю, що значення мови для народу – неоціненне. Це гордість за минуле нашої нації, повага до предків, які зберегли культурний скарб України, а також це почуття гідності за свою Батьківщину. Кобзар це усвідомлював, і підтвердженням моєї думки може виступати цитата Тараса Шевченка:

Учітесь, читайте,

І чужому наuczайтесь,

Й свого не цурайтесь.

Отже, мова – це скарб і душа не тільки всього народу, а й окремої особистості. Тому поки живе мова – живе й сам народ! Шевченко невтомно працював над удосконаленням мови, пошуком багатючих зображально-виражальних її засобів, вбачав у ній потужний засіб впливу на думки й душі сучасників і нащадків, прагнув зробити її знаряддям пробудження національної самосвідомості українців.

Катерина Бендак

учениця 8-А класу

Рахівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №2

Рахівської міської ради Закарпатської області

Керівник – Маляр М.Ю.,

вчитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

У світі багато талановитих і відомих людей, але не всі вони володіють таким шармом особистостей, які дуже довго живуть у народі. У чому ж секрет успіху? Чому, маючи велику когорту обдарованих і надзвичайно сміливих поетів, ми найбільше вшановуємо Тараса Шевченка? Мені здається, що такого феномена немає у світовій літературі, адже твори поета знали напам'ять прості неписьменні люди, вони любили вірші, в яких була гірка правда. Можливо, тому, що не кожному дано бути пророком, який заповнюватиме національний простір.

Тарас Шевченко став для нас ніби повітрям, яке ми вдихаємо і не думаємо, чи воно актуальне, а просто знаємо – воно необхідне, потрібне, особливо в часи відновлення української мови, літератури, зрештою, історичної правди після багатьох років принижень, замовчувань, перекручень.

Темної нічки, коли малий Тарас сидів у полі й писав свої перші вірші, він навіть не здогадувався, що стане гордістю українського народу. Тарас Шевченко – геній, адже його вірші й через півтора століття мотивують та надихають. Він зробив неоціненний вклад у духовну скарбницю людства, без нього не можна уявити літературу – не тільки українську, а й європейську. Поет дуже влучно описує свій час. Ми ніби підсвідомо переміщуємось в ту атмосферу, проживаємо його життя.

З раннього дитинства я любила вірші, зокрема Шевченка. Так, не зовсім розуміла їх сутність, але вони гріли душу, їх було приємно слухати. І коли

читали чийсь інший вірш, я одразу розуміла, це щось не те... не таке рідне, не змушує переживати важкі хвилини жіночої долі Катерини із поеми «Катерина», Ганни із «Наймички». До речі, ці дві героїні по-різному змальовані автором, який дає їм вибір: бути чи не бути. І як тут залишитися осторонь вічних проблем кохання та материнства? Як читачка вболівала за їх життєві перипетії і дивувалась, звідки Шевченко так добре знає тонкощі жіночої натури.

Де взявся цей поет і водночас будитель народу? Як йому вдається бути кріпаком і знати, що таке свобода, до якої так закликав народ? Я вичитую в його творчому доробку щоразу іншу відповідь на мої запитання. І якщо ми хочемо почути Шевченків голос, потрібно навчитись його слухати, розуміти, відчувати, дихати ним.

Кобзар і зараз відіграє неабияку роль в житті країни. Зображення Шевченка в окупованих територіях Криму, Донбасу, Луганська є свідченням того, що українці чують свого пророка і виконують його «заповіт»: *«рвуть кайдани»* й волю окроплюють *«вражою кров'ю»*. Його поезії надихають та мотивують нас, змушують боротися за самих себе, брати участь у державотворенні, будити *«п'яну правду»*.

Якось думала собі, що було б із творчістю Кобзаря, якби її не вивчали в школі? Чи знали б люди, хто він? Чи щороку продовжували б святкувати та вшановувати пам'ять про нього? Впевнена, що так, бо це невимушене визнання величі людини, котра не могла жити без своїх віршів, стояла на сторожі свободи та справедливості.

Кажуть, що успіх – це свобода бути собою. Це коли ти знаходиш своє покликання та маєш відвагу й волю втілити його в життя. Шевченко мав впливових друзів, звання академіка, нагороди. Він був собою, жив за покликом серця, отже – був успішним. І ми, українці, не маємо права не вшановувати та не читати Тараса Шевченка, який ще не раз укаже нам правильний шлях до справжньої незалежності.

Микита Бєліков

учень 9-А класу

КЗ «Веселівська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №1

Веселівської селищної ради» Запорізької області

Керівник – Бєлікова Т.О.

ОДВІЧНИЙ ПАТРІОТ

У мальовничому куточку нашої України, на Чернечій горі, спить вічним сном наш незабутній Тарас Шевченко. Унизу несе свої води могутній Дніпро, а з гори видно і «лани широкополі», і милу його серцю Україну. Як мріяв, як заповідав... Майже все своє життя він прожив за межами Батьківщини, але ніколи її не забував. Памятав і про своїх земляків-українців. Скільки творів присвятив він Вітчизні!

Велике, добре серце поета страждало від розлуки з милим краєм, з рідними людьми. Він сумував за Україною, за її вишневими садками, за мелодійними піснями. Сумував, що Україна «обідрана, сиротою / Понад Дніпром плаче».

Тарас Григорович Шевченко – письменник, з яким сьогодні в усіх асоціюються українська суверенність і державність. Великий Кобзар у своїй творчості постійно розмірковував про важку долю України, про складнощі, з якими стикається наша країна на шляху до своєї незалежності. Письменник був великим прихильником цієї державності. Він вірив у те, що рано чи пізно наша країна стане незалежною! Треба зауважити, що видатний поет не тільки критикував антинародний лад, але й намагався створити модель свого праведного суспільства, де не буде ані кріпаків, ані кріпосників, де існуватиме влада народу й усі стануть рівними

Великий патріот Т.Г. Шевченко намагається пробудити свій народ, здатний до праці, до пісні, до боротьби. Голос потоптаної людської гідності, сила непокори, що не раз переходить у прокляття, – усе клекоче, все скипілося

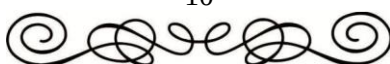

в художню цілісність поетичної сповіді, від початку до кінця пройнятої вогнем найсильнішого почуття. Він будив приспану націю, запалював нові вогні, кидав палкі гасла до боротьби за Україну; любов до всього рідного, українського супроводжувала його й у творчості, і в повсякденному житті. Письменник прекрасно знав історію України, знав причину занепаду рідного народу, знав його ворогів, тому він так пристрасно заповідав усім, хто народився на цій землі, боротися за незалежність Батьківщини.

Точно так само, як Тарас Шевченко вірив в українську державність і палко її бажав, прагнули до неї свого часу й козаки. Козацтво – одне з найсвітліших явищ в історії України, приклад сучасникам того, як сміливо й відчайдушно потрібно боротися за свою землю і можливість самостійного управління українцями на цій землі. Козаки вели національно-визвольну війну за Україну, наводили страх на війська всіх своїх ворогів і мали одну з найсильніших армій. Козаки і Тарас Шевченко були близькими по духу, тому у своїй творчості автор приділяє настільки багато уваги саме козацтву, тим самим закликаючи до боротьби.

Шевченка карали, відлучали від рідної землі, яку він так любив, за якою так тужило його серце. Проте... *«караюсь, мучуся,... але не каюсь»*. Він був справжнім патріотом і не тільки мріяв про відродження України, її щастя, але й твердо знав, що його люба й оспівана Вітчизна стане сильною і незалежною суверенною державою!

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.*

Валерія Брасусь
здобувачка освіти II курсу
групи 035-20-1, ІГіСН
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Керівник – Біляцька В.П.,
доктор філологічних наук, професор

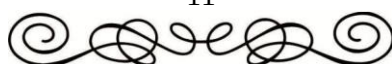
МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Не кожен, як Шевченко, може
Зламати кайдани свої.
І древо українства його
Вже котрий рік дає плоди.
А ти?..*

Тарас Григорович Шевченко, без сумніву, завжди буде сучасним та потрібним, бо вірші його вічні, як і проблеми, озвучені в них. Популярність Кобзаря та вагомість його постаті не безґрунтовна і охоплює всю Україну – від маленьких дітей до старшого покоління, що точно можуть оцінити творчість Пророка та знайти в ній відгук власного серця. Щоб зрозуміти, як геній українського слова досяг свого успіху, потрібно спочатку відповісти на одне питання: що таке поразка?

На мою думку, поразка – це коли тебе забули. Коли ні в кого не залишилось і згадки, наче тебе ніколи не існувало. Забуття – це безодня, що ковтає всіх, хто не зміг зачепитися за її край. І Тараса Григоровича теж могли забути, якби той зламався. Він був кріпаком, він був сиротою, він не знав свободи, але так про неї мріяв! Ці мрії передалися нам – незалежним українцям – і проросли, наче зернятка, у наших серцях.

Кобзар не лише намалював купу картин пензлем, а й зобразив усі відтінки долі України – увесь біль, скорботу... Разом із тим – віру, сні та надії кожного

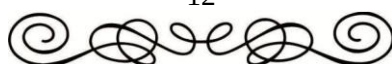

українця. І, як на мене, це і робить його постать такою величною – хіба зміг би хтось незначний розбудити таку кількість людей? *«За неї душу погублю!»* – так відгукнувся Шевченко про Україну у своїй поемі «Сон». Самопожертва завжди була однією із найвиразніших рис вольового, чорнобривого народу, бо навіть у нашому гімні чорним по білому прописано: «Душу й тіло ми положим за нашу свободу», – і українці будували вежу зі своїх знекровлених столітніми тортуррами тіл, ніколи про це не шкодуючи. Одним із таких героїв був Тарас Шевченко – стільки років і сил він поклав на вівтар майбутнього нашої держави, щоб люди сьогодні дісталися сонця та такої омріяної волі!

Шкода, що слава прийшла до Шевченка лише після його смерті. Чи він ще тоді «забронював» собі місце в майбутньому? Як і всі кобзарі, Шевченко зберігав і передавав наступникам знання про минуле та українську душу заради сьогодення. Саме цей зв'язок крізь віки робить Кобзаря таким зрозумілим та близьким для кожного з нас. Він писав такими простими словами, але скільки в них було сенсу та науки всім людям! Тарас Григорович без страху проніс свої ідеали – і цим вразив мене. Коли читаєш його твори, то начебто йдеш із ним за руку по тому вишневому садку, що коло хати, бачиш селян, які гнуть спини від панського кнута, – наче проживаєш всю історію нашого народу.

Сьогодні наша країна теж потерпає від болю, зрад, від тих, хто виставляє себе «панамі». Зараз творчість Кобзаря – це той ключ до єднання народу, бо до сонця та волі ще далеко підійматися, і людям потрібна підтримка предків, підтримка генія – Тараса Шевченка. Хотілося б, щоб рядки, які він написав, лунали звідусіль і сплітали серця усіх українців, бо тільки його слова на це здатні, його слова – наш гімн як нації.

Жага до волі провела Шевченка тернистим шляхом до успіху. Пробиваючись крізь торттури, здираючи руки в кров та омиваючи їх своїм потом, наче мученик, він ніби залізним цвяхом видряпав своє ім'я в історії України. Народ висік це ім'я на золоті нашої пам'яті. Кобзар посадив у землю маленьке зерня, сповнене любові до України та надії на майбуття. Дерево пустило коріння – воно зараз квітне. І квітнучиме багато років!

Тимур Бунчук

учень 5-Г класу

Мелітопольська загальноосвітня школа

I-III ступенів №4 Мелітопольської міської ради

Запорізької області

Керівник – Землянська А.В.,

кандидат філологічних наук, доцент

ДИВОВИЖНИЙ СОН

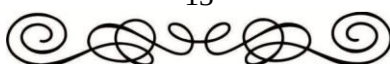
Я знаю, що Тарас Шевченко – видатний український поет, наш любий Кобзар.

Одного разу я вирішив використати сучасні технології та свою фантазію, щоб пожити з хлопчиком Тарасиком в одну епоху, потоваришувати з ним, поспілкуватися тощо. І так захопився, що й заснув біля комп'ютера...

І ось я в 1825 році, у селі Кирилівка Звенигородського повіту. Сидимо ми з другом Тарасом у бур'янах. Нам обом по одинадцять років, ми – однолітки. У школу не ходимо. Відвідуємо уроки, які нам «викладає» життя. А навколо – краса: *«тече вода з-під явора, ярм на долину», «садок вишневий коло хати»...*

- Тимуре, – питає в мене Тарас, – що ти робитимеш сьогодні ввечері?
- Та, може, мати щось накаже зробити.
- А ходімо зорю вечірню зустрічати!
- Ту, що сходить над горою? – запитав я.
- Так, *«поговорим тихесенько»* з нею, – відповів Тарас.

Тарас був мені справжнім другом. І коли я запропонував йому переселитися в наше ХХІ століття, погодився. Тепер він живе в нашій дружній багатодітній родині. Дуже здивований був із того, скільки в нас білих аркушів, на яких можна малювати і вдень і вночі. З недовірою Тарас дивився на наші гаджети, а потім звик і не міг відірватися. Коли я вчив домашнє завдання з історії, Тарас щиро радів, що наша держава є незалежною і ми живемо *«в сім'ї»*

вольній, новій». Розхвилювався, коли почув, що українці працюють у Польщі. Увечері ми всі разом грали в настільну гру «Мафія», а за вікном «сердитий вітер» завивав.

Коли вже прийшов час прощатися, Тарас дуже серйозно сказав: «Обніміте ж, брати мої, найменшого брата». У нас найменшою є сестричка Діана – тому ми обняли її. А наша мама всміхнулася.

Проснувся я вранці, сів на дистанційний урок, а в голові все крутилося: «І чужому навчайтесь, // Й свого не цурайтесь».

Світлана Видиш

здобувачка освіти III курсу

спеціальності 014.01 Середня освіта.

Українська мова та література

Східноукраїнський національний університет імені В. Даля

(м. Сєвєродонецьк, Луганська обл.)

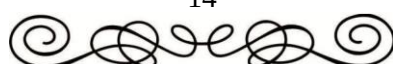
Керівник – Глуховцева І.Я.,

кандидат філологічних наук, доцент

«СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ...»

Кожен, як може, проявляє свою любов до рідної країни. Шевченко – словом, заповідаючи: «Свою Україну любіть. // Любіть її... во врем'я люте, // В останню тяжкую минуту // За неї Господа моліть». Про любов Кобзаря до своєї Батьківщини знають навіть у найвіддаленіших країнах світу. Поет писав поза часом, уміючи майстерно порушувати проблеми, близькі багатьом народам і до сьогодні. Ув'язнення не лише фізичне, а й духовне, що відобразилось у забороні творити, не зламало його вічної любові до рідного краю.

Кожен із нас знайомиться із Тарасом Григоровичем із раннього дитинства. Він постає в нашій уяві ідеалом нескореності духу, хоча й до пуття не знаючи, що ж воно таке – ота нескореність. Ми усвідомлюємо, що це – провідна і

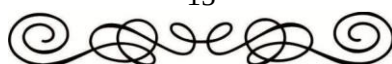

правильна риса кожного патріота, якою варто оволодіти. Потім, упродовж нашого становлення в суспільстві, ми аналізуємо життя письменника з різних боків: дослідники подають нам щороку нову інформацію про ту чи іншу сторінку з життя Кобзаря. І ось врешті-решт ми розуміємо, що насамперед Тарас Григорович – це просто Людина, яка жила своїм складним і тернистим життям, писала твори й картини на радість поціновувачам його творчості, була щаслива від тієї неідеальності, бо хто з нас ідеальний? Розуміємо, що це була творча людина, яка ледь не померла морально від «заборони писати й малювати», але й за таких умов поет уперто робив те, що йому суворо заборонили, – малював і поповнював віршами «захаявну книжечку». Те, що творчість була для нього не лише духовною потребою, а й протестом проти самодурства царя, засвідчив рядком: *«Караюсь, мучуся... але не каюсь!..»*. Отак величний Кобзар показав нам, його нащадкам, як треба любити Україну, щоб ризикнути всім і потай оспівати рідну землю й тугу за нею.

У кожному творі Т.Г. Шевченка відчувається його щира, проста душа, незламність його духу. Здебільшого його твори не про райдужний світ: вони про біль, про муку, про страждання України, про сироту під тином, про тяжку жіночу долю.

Читаючи будь-який вірш із циклу «В казематі», плачеш і тужиш разом із поетом, розумієш і відчуваєш його нестерпний біль, і тут же знаходиш відповіді на запитання, які досі не міг досягнути: як жити з вірою у неможливе? Як не втрачати стільки часу надії на краще завтра? Все криється в нескоримості українського духу і чистій безмежній любові до рідної України, до її мальовничих краєвидів, згадка про які й допомогла Шевченкові стерпіти найтяжчі роки життя.

Сучасники дуже поцінують творчість Тараса Григоровича Шевченка. Хтось зводить пам'ятники видатному Кобзареві, хтось майстерно перекладає його твори іноземними мовами, хтось допомагає ширити інформацію, щоб увесь світ, без винятку, знав про поета. Це все лише спроби бути гідними нащадками

Генія української землі, показати прихильність і відданість праці Титана української літератури.

Ким для мене став Шевченко? Він – мій Учитель і Наставник, який показує, що вчитися краще на чужих помилках, щоб у житті зазнати менше смутку. Він – та частка моєї душі, яка вболіває за долю України. Він – Людина з великим серцем і душею, що демонструє прояв справжнього патріотизму: *«Та не однаково мені, // Як Україну злії люди // Присплять, лукаві, і в огні // Її, окрадену, збудять... // Ох, не однаково мені»*.

Яна Галамай

*здобувачка освіти І курсу
спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії (Міжнародна інформація)»
Львівський національний університет імені Івана Франка*

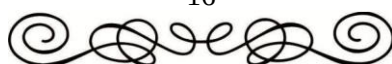
«ТИ НАМ ЗАЛИШИВ ПРАГНЕННЯ ВИСОКІ»

*Ти нам залишив прагнення високі,
Шляхи священні, по яких іти.
Твого сумління й мужності уроки
Ми бережем і будем берегти.*

М. Палієнко

Протягом багатьох століть Україна переживала духовне роздроблення: втрата моральної ідентичності, перебування в кайданах, що до крові «впивалися» в народну душу і, наче орел, роздирали «кігтями» фольклорну спадщину українців. А потім з'явився ти – чоловік, що «аж світився великим талантом», як влучно зазначив Іван Малкович.

Коли ще була малою дитиною, ти поставав для мене хлопчиком, що *«пас ягнята за селом»*, слухав, як *«тихесенько вітер віє»*, спостерігав, як *«за сонцем хмаронька пливе»*. Та пізніше, дорогий Кобзарю, ти став безкомпромісним

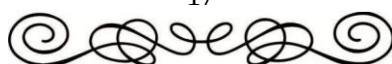
реалістом, що кричав: *«Кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропите!»* І народ зірвав із себе духовні пута та йшов за тобою, мов за Мойсеєм. Адже твоя поезія, Тарасе, – це динаміт, що назавжди підірвав моральний інфантилізм та страх боротися. У тобі Україна прокинулася із вічного сну, завдяки твоєму слову – *«Божому кадилу, кадилу істини»* – стала вільною ще задовго до проголошення офіційної незалежності.

Твій «Кобзар» давно перестав бути припорошеною реліквією на полицях – він став своєрідним дороговказом та оберегом. Його щодня беруть до рук тисячі українців, щоб твої вічні заповіді зігрівали серця та закликали боротися.

Ти звертався до українського народу у своєму посланні: *«Учітєся, брати мої, думайте, читайте»* – і ми виконували цю священну заповідь, ставали освіченими та представляли Україну всьому світові країною розумних людей.

У своїй поемі «Сон» ти зобразив лицемірного землячка-перевертня, що дивувався незнанню російської мови, та ліричного героя, що, як і ти, казав: *«Говорить умію, та не хочу»*. Ворожою мовою ти міг би писати романи, які пізніше поклав би на музику М. Глінка, чи історичні романи, якими б захоплювався «руській мір». І хоча обіцяли тобі за це монаршу ласку та коштовні персні, тебе приваблювала можливість підняти Україну з колін, творити для неї. Хоча Санкт-Петербург дав тобі змогу здобути освіту, ти до останнього був вірним своїй землі і заповів нам: *«І чужого наuczайтєсь й свого не цурайтєсь»*. І мільйони українців, повертаючись із різних куточків планети, слідують твоєму прикладу, бо хочуть самі створити країну мрії.

21 листопада 2013 року влада прийняла рішення призупинити процес підготовки до укладення угоди про асоціацію з ЄС, тим самим поставивши крапку на прагненнях українців. Та насправді це була крапка на покірності громадян та вседозволеності влади, крапка на втраті моральної ідентичності та страху боротися. Те, що було сплюндровано та розбито, возродилося, наче фенікс, заіскрилося завдяки тобі, Тарасе, «неопалимою купиною» та вибухнуло Революцією Гідності. Ти був поряд зі своїми синами та дочками, бо вони тебе

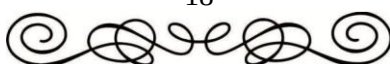

потребували. Вони вийшли на Майдан, щоб виконати твої заповіді. Ти кричав устами Сергія Нігояна: *«Борітеся – поборете, вам Бог помагає!»* А ми котили шини та здіймали в руках синьо-жовті прапори, скроплені кров'ю побратимів, бо пробудив ти в наших серцях багаття нескореності. *«Обніміться, брати мої, молю вас, благаю...»*, – промовляв ти, і ми остаточно стали сім'єю, народом та, на превелике щастя, нацією, адже Бог нам *«єдиномисліє подав»* і *«братолюбіє послав»*.

Саме ти, Кобзарю, вивів солдатів на схід України захищати рідну землю в період гібридної війни, бо пам'ятали вони твою заповідь: *«Свою Україну любіть, // Любіть її... во время люте, // В останню тяжкую минуту // За неї Господа моліть»*. Ти був поряд із кіборгами – захисниками Донецького аеропорту, бо знали вони: *«Нема на світі України, немає другого Дніпра...»*.

Як зазначав А. Луначарський, завдяки тобі, дорогий Тарасе, скарби української душі «повною річкою влилися в загальний потік людської культури». Адже ти, мій вольності отче, не «безправний та безсловесний попихач у панів», не «горепашний кріпак», а світоч українського народу, пророк та захисник вічних цінностей, за які так боролися наші предки. І, будучи перепохованим у своїй рідній Україні, ти можеш пишатися нами, бо скористалися ми твоїми порадами, були уважними до твоїх заповідей. І житимеш ти вічно, бо горітиме у наших серцях вогник твого невмирущого слова...

Отже, Тарасе Шевченку, справдилися всі твої мрії та побажання, адже українці піднялися з колін, прокинулися з вічного сну. Завдяки твоїм заповідям стали вони єдиною нацією, нескореною та незалежною!

Валерія Гарагуля
учениця 11 класу
Вознесенська гімназія «Орієнтир»
Костянтинівської сільської ради
Мелітопольського району Запорізької області
Керівник – Лебедь І.В.,
вчитель української мови та літератури

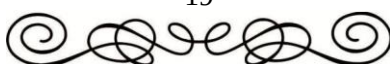
СОН НЕВМИРУЩОГО КОБЗАРЯ

Через власні свої дії
Здужа люд наш устояти,
І справдяться ті надії,
Що об'єднається брат з братом
І не згине наша мати!
П. Грабовський

«Я, Тарас Шевченко, відзначаючи свій сорок сьомий День народження, приймаю сьогодні гостей. Стримуючи передсмертні муки, нестерпний фізичний і моральний біль, збираю до купи все своє самовладання, щоби з усмішкою вимовити «Спасибі» тим, хто згадав про мене далеко на Батьківщині, надіслав мені телеграму з побажанням якнайшвидшого видужання.

До мене в гості завітав Л. Жемчужников, який дуже щиро опікується моїм здоров'ям. Любий мій друже, якби ти знав, які ніжні почуття я маю до тебе, як я вдячний тобі за твоє піклування про мене... Я хочу розказати тобі один дивний сон.

Мені часто снилися чудові сни. Але саме в цю ніч я бачив свою безмежну мрію: я бачив свою країну незалежною! І відчув я ту незалежність усім серцем, усією збольеною душею. Мені так не хотілося прокидатися, бо я знав: розплющу очі – і світле марево зникне. Так і сталося. Але коли я прокинувся, то зрозумів,

як я люблю ту мрію, мою чисту, світлу мету, ідею, яка зародилася в мені вже давно.

Я заплющу очі та знову занурююся в сон... Іду незнайомою стежкою, піднімаючись все вище та вище вгору. І ось уже на небесах. Переді мною розмитий образ Господа. Мабуть, я багато согрішив у своєму житті, раз його обриси чітко мені не показуються. Але Бог милосердний. Відчуваю, що він готовий мене вислухати. І я почав молитися Богу, даючи святу обіцянку йому, що допоможу своїм нащадкам втілити свій сон у реальність.

Прокинувшись, я відчую якусь незрозумілу радість. Глянув навкруги себе – і побачив, відчув одразу, як від усього віє духом свободи, духом України. Тепер я знаю свій обов'язок перед сім'єю народів, але я повинен мати мужність, щоб тій сім'ї народів нагадати про цей її вселюдський обов'язок перед своєю знеславленою країною, без рівноправного утвердження якої світ буде неповний і несправедливий, отже, не матиме виправдання перед совістю й розумом. Не про гординю чи самозвеличення йдеться, не про суперництво з кимось, а про правду і справедливість.

Батьківщино моя! Я готовий відповідати за тебе як твій громадянин, так само, як ти відповідаєш перед світом за мене й за мільйони таких, як я. У цій обопільності ми єдині, хоч ти – все, тоді як я без тебе – ніхто. Ти в кожного одна, бо хто хоче мати дві Батьківщини, той залишається без жодної. Доки ти існуєш, ми вічні. Моя провина не в тому, що, маючи можливість померти за тебе, я все ж живу. Бо я знаю, що зможу все зробити для того, щоб ти була незалежною, щоби

брат з братом обнялися

і проговорили

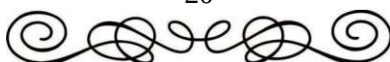
слово тихої любові

на віки і віки!

...Щоб усі слов'яни стали

добрими братами,

і синами сонця правди...

Так, я люблю її, мою Україну, і з того щасливий. Хто послав мені любов до неї – до країни смутку й краси, країни, де найбільше люблять волю і найменше мають її? Свята моя, незабутня. Вічна! Ця велика любов до тебе породжує в душі моїй гнів і національний сором, який завжди є потребою та передумовою великих змін. Такі мотиви знайомі багатьом народам, які зазнали національного гноблення, переживали катастрофу чи занепад, які піднімалися на велику справу національного відродження.

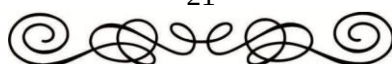
Я стверджую: «Неволя України – це постійне прокляття, котре самі над собою проголосили її гнобителі». А над ними мститься пригноблена воля України. Доки не буде знищена кривда, зроблена моєму народові, доти неможливий справді міжнародний спокій.

Рідна моя країно, я мрію про тебе вільну від гнобителів – царату та панівного класу. І досі у снах своїх я бачу Україну в постійній боротьбі за свободу. Радісно стає на душі від того, що не завмерло моє слово в людських душах. Міцне коріння пустило воно в серцях і свідомості народів. Хочеться вірити в те, що тріумфально піде воно рідною землею та з кожним кроком знаходитиме собі дедалі більше й більше прихильників у всіх кінцях світу. Сміливо воно перейде державні кордони, перейде без віз, бо правда народна їх не потребує.

Я знаю надійний рецепт безсмертя: найкращий засіб звертання до майбутніх нащадків – добре та чесно говорити зі своїми сучасниками. Тоді слово моє пам'ятатимуть і сприйматимуть як живе внуки й правнуки. Моє вогнисте слово поета завжди з'явиться там, де потрібний заклик до боротьби, де проходить передній край великого поєдинку з усякою неправдою і гнобленням людей. Може, мені знесиленому вже не вдасться злетіти орлом. Може, це буде моя остання ніч, яку я знову проведу в нестерпних муках, і, може, біль знову не дозволить мені навіть лягти в ліжку, але серцем і душею я зі своїм народом... Боляче... Як боляче...».

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата,

А буде син, і буде мати,

І будуть люди на землі.

У неділю десятого березня тисяча вісімсот шістдесят першого року о п'ятій годині тридцять хвилин ранку зупинилося серце безсмертного Кобзаря. Погас могутній розум, світильник жагучої революційної пристрасті, зупинилося серце, вщерть переповнене болями й горем народним, серце, що горіло життєдайними сподіваннями й вірою в перемогу Правди над Кривдою, над темними силами.

Спи, Тарасе, спокійним сном, бо твої пророцтва здійснилися. Віра у світле майбутнє твого народу була найсильнішою. Через двісті вісім років по твоїй смерті ти досяг того, про що мріяв із самого дитинства – Україна стала вільною та незалежною державою, державою соборною, в якій у мирі та злагоді живуть усі представники слов'янських народів, пам'ятаючи тебе як Генія, Кобзаря, Революціонера!

Прокляття, хто муки Вітчизни забуде!

Хай проклят, хто жив, як осот!

Зітрем в порошок нечисть – щасливими будем!

Не раб український народ!

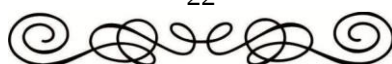
Ще живою застається дума про минувшину, усвідомлення, чим ми колись були. З неї народилась нова сила народна. Нова доба нашої історії. Вся її історія сповнена героїзму, проявленого народом під час захисту рідної землі. Усе це залишилося в минулому. Зараз ми зробили значний крок вперед: ми – вільні. Ми вільні духом нашим, душею вільні. І доля Української Держави – в наших руках. Однині народ український, визволений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднаними дружними зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну, самостійну країну на благо й щастя всього її трудового люду:

Ми – народ, що вийшов із неволі,

Клянемось в благословенну мить

Стати рівними в народі в колі

На свободі й для свободи жить!

Наталія Грицик

*Дніпрорудненська гімназія «Софія» –
загальноосвітня школа I-III ступенів №1»*

*Дніпрорудненської міської ради
Василівського району Запорізької області*

*Керівник – Коваленко О.А.,
вчитель української мови і літератури*

ІЗ ЩОДЕННИКОВИХ ЗАПИСІВ

13.02.2021. Книга всіх часів

Надворі ХХІ сторіччя. Сиджу у важкій задумі. Міркую. У такі моменти допомагає «Кобзар». Просто беру книгу до рук, читаю, не минаючи *«ані титли, ніже тії коми»*, читаю для збагачення й удосконалення власної думки.

На мій погляд, від того, чи знайдеться місце для Тараса Шевченка в храмі власної душі кожного з нас, залежить, ким ми є і ким будемо. Видатний поет поставив на боці нашого існування як народу своє невмируще слово, завдяки якому ми не загинули безслідно:

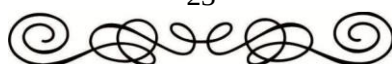
Не вмирає душа наша,

Не вмирає воля.

05.03.2021. Роздуми після відвідування бібліотеки

Сьогодні відбувся літературний вечір. Нам поставили запитання: «Хто ми? Чиїх батьків діти?» Виникла суперечка, яка переросла в дискусію. Ми у своїх поглядах розділилися, але головне – байдужих не було. Усі зрозуміли, що нас об'єднує не спільне минуле чи зовнішня подібність, а спільні цінності. У нас виник спільний принцип – збудувати державу мрії, у якій було б легко й щасливо жити.

Ми маємо бути свідомі в тому, що лише в єдності дій та соборності душ ми зможемо досягти величної мети – побудувати духовну й економічно багату, вільну та демократичну Україну, якою пишатимуться наші нащадки. Тож коли

ми хочемо сказати, що таке нація, то не звертаємо увагу на зовнішність, віросповідання, національність, не думаємо про речі, які нас роз'єднують...

Обніміться ж, брати мої,

Молю вас, благаю!

23.04.2021. Роздуми після уроку літератури

Після розповіді вчительки про письменника я зрозуміла, що Шевченко означає так багато, що створюється ілюзія, ніби ми все про нього знаємо, усе в ньому розуміємо і він завжди з нами, в нас. Та це лише ілюзія. Я заглибилась далі та прийшла до висновку, що Тарас Шевченко, як явище велике й вічне, – невичерпний і нескінченний. Чим же він нас приваблює?

Люди розуміють Кобзаря по-різному, але всі цінують у ньому незвичайну любов до Вітчизни. Любов до Батьківщини не сліпа й фанатична, а зряча й невблаганна:

Свою Україну любіть.

Любіть її... во врем'я люте,

В останню, тяжкую минуту

За неї Господа моліть!

Саме ця натхненність, щира віра в краще майбутнє України та її народу робить Шевченка дуже близьким кожному щирому українцеві.

03.06.2021. Статки чи духовне багатство?

Україна для мене найкраща у світі. Та не тому, що багата й розкішна, а тому, що рідна. Чуже ніколи не буде своїм. Чужина ніколи не замінить матері-Вітчизни, бо

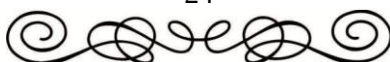
Нема на світі України,

Немає другого Дніпра.

А ви претесь на чужину

Шукати доброго добра.

Чому ж сьогодні в декого в планах поїхати за кордон? Бо немає запасного паспорта чи «зелененьких»? Які ж бо злиденні духом ті, хто, утративши всю святість, свою причетність до землі, розглядає її всього лише як «країну, де

проживаємо». А ще гірші ті, хто, нехтуючи своєю мовою, культурою, зневажає український народ. Соромно й разом з тим боляче дивитися на таких «земляків». Усі наші біди від того, що ми не дослуховуємося до свого Пророка, адже ним чітко було сказано:

*Схаменіться, будьте люди,
Бо лихо вам буде!*

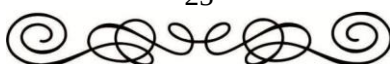
22.07. 2021. Думки після перегляду телепередач

*Страшно впасти у кайдани
Умирать в неволі,
А ще гірше – спати, спати,
І спати на волі...*

Ці рядки, вкарбовані в пам'ять, заставляють мозок працювати... Це ми, сонні, збайдужілі, а ще більше – втомлені від брехні, політичного бруду, яким заповнена більшість ЗМІ. Нас ніби стукають лобами, а потім жбурляють у різні боки. Хіба не так?

Ви скажете, що за думки в цієї 16-річної дівчини? Дивлюся новини, багато читаю, учуся думати по-дорослому. У мене попереду велике життя, дорога з вершинами й падіннями, але настанови Великого Пророка допоможуть мені стати Людиною.

P.S. Читаймо твори Кобзаря для збагачення й удосконалення власної душі, бо Тарас Шевченко й суверенна Україна, яка живе «*своєю правдою, і силою, і волею*», – це два нерозривні поняття, які нуртують у душах нескорених синів і дочок Матері-України.

Владислав Дятков
здобувач освіти I курсу
спеціальності «Електроенергетика,
електротехніка та електромеханіка»
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного
Керівник – Землянська А.В.,
кандидат філологічних наук, доцент

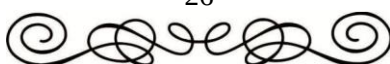
МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Дзвін шабель, пісні, походи,
воля соколина,
тихі зорі, ясні води –
моя Україна.
В. Сосюра*

Кобзар... Коли пишу про цю людину, одразу трепетно стає на душі, і мені здається, що не тільки в мене починає сильніше битися серце від його творчості. Хтось уважає Шевченка генієм своєї справи, інші засуджують його, але ніхто не залишається байдужим до нього. І це не дивно...

Що ж казати про українців, якщо це велике ім'я згадують і бережуть у пам'яті й у інших народах. Чехи шанують Шевченка за поему «Ян Гус»; казахи вважають його зачинателем свого національного живопису; на Кавказі його цінують за однойменну поему, в якій він описав безсмертя народу-борця, Прометея, груди якого роздирав хижий орел.

На мою думку, Тарас Григорович саме для України став духовним провідником відродження й самоусвідомленості нашої держави. І мені неймовірно подобається, як передаються патріотизм і жага боротись за свою Батьківщину в поетичних текстах Кобзаря.

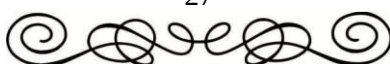
Познайомитись із творчістю цієї видатної людини мені пощастило в початковій школі. Мені одразу припали до душі його тексти, але в школі ми вивчали їх не в повному обсязі, тож коли в мене був вільний час, я брався й із запалом читав повну збірку Кобзаря. Напевно, через те, що я люблю свою Батьківщину, мені одразу сподобався твір «І мертвим, і живим, і ненародженим...», який ми згодом вивчали в старшій школі. У цьому творі поет звертається одразу до всього народу, закликає його боротись за розвиток і духовне відродження країни. Його цінність полягає в тому, що тут найкраще передається проблема осуду національної байдужості та засудження конформізму. Також рядки твору змушують замислитись над тим, що немає кращої країни, аніж та, де ми народилися:

*Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесея на чужину
Шукати доброго добра,
Добра святого. ...*

І не потрібно шукати щастя десь на чужині, у чужих людей – краще залишитися в ріднім краю, боротися за його свободу й досягати успіху тут. Ось рядки з цього твору, які я, напевно, запам'ятаю на все життя:

*У чужому краї
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.*

Півтора століття «Кобзар» – найпопулярніша книга в Україні. Я з гордістю можу сказати, що Тарас Григорович Шевченко і його твори вічно житимуть у серцях українців. І кожен у нашій країні повинен знати ім'я цієї видатної людини.

Аліна Єфімова
учениця 11-Б класу
Лицей №5 Мелітопольської міської ради
Запорізької області
Керівник – Саєнко Ю.В.,
вчитель української мови та літератури

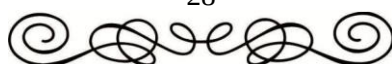
МІЙ ШЕВЧЕНКО

Що ти знаєш про свого улюбленого блогера? Думаєш, достатньо, щоб змалювати точний психологічний портрет? Чому ти впевнений, що це його справжнє обличчя? Кожна людина за різних обставин поводить себе по-різному, особливо, коли транслює свій образ у соціальних мережах. Як взагалі можна стверджувати, що ти знаєш будь-кого, якщо бачиш тільки те, що тобі дозволяють бачити?

Саме такі думки виникають щоразу, коли я чую: «Ким для тебе є Шевченко?». Я не знаю... Справді... Десь у третьому класі Тарас Григорович був для мене поетом, який написав «Садок вишневий коло хати» й «Рече та стогне Дніпр широкий...». Згодом він увійшов до мого власного альянсу найвидатніших письменників України, серед яких – Іван Франко та Леся Українка.

Далі був курс історії України восьмого класу та збірка «Живописна Україна» з офортами «Дари в Чигирині» і «Смерть Богдана Хмельницького». Доволі сильно декілька років тому мене вразило послання «І мертвим, і живим, і ненародженим...». Чи не вперше співвітчизник відкрито вказав на недоліки не якогось антагоніста з-за кордону, а свого власного народу: «Доборолась Україна // До самого краю. // Гірше ляха свої діти // Її розпинають».

Тож такий образ змалювала шкільна освіта: незламна людина, справжній патріот, талановитий художник та письменник, який вірив у кожний рядок свого вірша. Може здатися, що Шевченко був майже святим. Саме тоді виникає спокуса дізнатися більше вже з інших джерел інформації. Ти знаходиш, що викуп із

кріпацтва став можливим не тільки завдяки грошам з лотереї, а й вагомій допомозі царської родини. Випадково очі натрапляють на статтю про надмірний потяг до алкоголю у видатного письменника. Чи можеш ти стверджувати, що це абсолютна неправда? Які докази це підтвердять? А які спростують?

Я не можу бути впевненою. Єдине, в чому я дійсно впевнена, – Тарас Шевченко був різним. Він, як і кожна людина, посміхався та плакав, упевнено крокував уперед, але й боявся нового, вірив у щасливе майбутнє, а наступного дня проклинав свою кріпацьку долю. І цей факт у жодному разі не знецінює його досягнення та внесок у творчу спадщину України. Адже як скасувати вплив поезії Кобзаря на маленького школяра?

А поки борці за «правду» будуть сперечатись, відстоювати «правильний» погляд, використовувати всі засоби пропаганди, я просто закрию очі й побачу: «Садок вишневий коло хати, // Хрущі над вишнями гудуть». У цей час я згадаю, як виразно читала цей вірш, стоячи біля дошки, та усміхнуса. Для багатьох це – незначний момент з життя, але його вистачить, щоб переконати мене, що про Шевченка пам'ятають не дарма.

Катерина Завгородня

здобувачка освіти І курсу

спеціальності «Українська мова та література»

Національний технічний університет

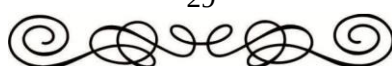
«Дніпровська політехніка»

Керівник – Ромас Л.М.,

кандидат філологічних наук, доцент

МІЙ ШЕВЧЕНКО

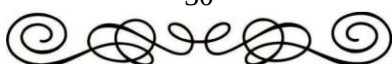
Ім'я Тараса Григоровича Шевченка вже понад 200 років символізує собою серце та душу всього українського народу. 2014 рік офіційно був проголошений роком Тараса Шевченка. Усе своє життя він присвятив славі

нації українців: намагався закликати до братерства, рівності та єдності, прославляв саму ідею національної свідомості та просто поповнював духовний світ українців. У чому ж феномен Тараса Шевченка? Чому за ним ішли мільйони наших співвітчизників, а влада страшенно боялася його впливу на суспільство? Спробуємо з'ясувати.

Почнемо з того, що ще в далекому 1838 році К. Брюллов, В. Жуковський, О. Венеціанов та інші видатні художники побачили неабиякий хист до малювання в молодого Тараса, тому й посприяли його викупу з кріпацтва. Саме з того часу сформувалася його активна громадянська позиція, він вступає до Кирило-Мефодіївського товариства (перша українська таємна політична організація). Це, звісно ж, тягне за собою активні переслідування й арешти з боку влади. Проте, попри всі заборони, він не перестав писати й малювати: у петербурзькому казематі було створено збірку «В казематі», дорогою до Орської фортеці була написана повість «Близнецы». Уже в ті часи газети писали про Шевченка та його значну роль в розвитку української літератури, його ім'я майоріло в багатьох заголовках, він був наче поводитирем українців на шляху до відновлення державності. На жаль, через катування та постійні ув'язнення Шевченко у віці лише 47 років покинув цей світ, та навіть за такий короткий проміжок часу він зміг залишити величезний спадок, яким видатні поети й художники згодом послуговувались і використовують зараз у своїх творіннях. Чого лише вартий «Кобзар»! Очевидно, що він є справжньою енциклопедією для душі кожного українця. Безсумнівно, кожен із нас, коли відкриє цю книгу, може знайти там щось для себе – хтось захоче почерпнути натхнення із мальовничого опису українського села та його пейзажів, читаючи поему «Садок вишевий коло хати», а хтось захоче прочитати поему «Кавказ» і відчувати дух справжнього українця, який, попри всі перешкоди і злидні, намагається вилізти з цієї ями.

Багато поетів висловлювали свої думки стосовно ролі Шевченка в житті українського народу: для когось він був учителем, як казав Максим Рильський, для когось батьком та співцем української долі. Уявіть собі, навіть сам Джон

Кеннеді назвав творчість Тараса Шевченка благородною частиною світової історичної спадщини. Завдяки йому весь світ нарешті дізнався, у якому ярмі ми жили багато століть, яких принижень та утисків ми зазнавали, яке становище в Україні насправді. Влада саме тому й Шевченка, що він виносив проблеми українців на світовий рівень, порушував у багатьох своїх поемах важливі питання, штовхав уперед процес об'єднання великої української родини. Певна річ, що не тільки про погане писав Шевченко – він також показав усьому світові великий та незламний дух, щире серце нашого народу й, звісно, чарівні пейзажі українських просторів.

На останок хочу закликати вас, українців, не забувати, хто ми є і звідки. Давайте з гордістю вчити, знати й нести свою величну історію, поповнювати її новими досягненнями, і, звісно ж, не забувати про славетних предків, які й досі є символами нашої нації.

Наталія Зіненко

здобувачка освіти II курсу

спеціальності 035 Філологія.

Українська мова та література

Національний технічний університет

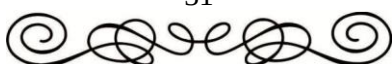
«Дніпровська політехніка»

Керівник – Біляцька В.П.,

доктор філологічних наук, професор

СЬОГОДЕННЯ У ТВОРАХ КОБЗАРЯ

Чого сьогодні бажає українець? Бути вільною особистістю з правом на гідне життя. Знати свою історію, своїх героїв. Віднайти правильний шлях і творити світле майбутнє. Мати родину, роботу зі справедливою платнею, час на себе та близьких. Займатися улюбленою справою. Гідно жити сьогодні.

А що має насправді? Ніби вільні, але залежні від усього. Робота, дім, робота. Гроші, мов листя на вітер. Люди стають жорсткими й усамітненими. Чужа біда нікого не цікавить, хоча перетерти кісточки один одному люблять. А час летить. І ми геть нічого не встигаємо у своєму житті.

Творчість Т.Г. Шевченка чи не єдина, що залишається актуальною і сьогодні. І досі у кожній домівці на почесному місці стоїть «Кобзар». Як багато в ньому правди і вогню, що не тільки не згасає, а й запалює нові юні серця.

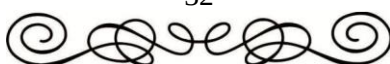
Читаючи «Кобзаря», можна сміливо проводити паралель між подіями минулих часів і сьогодення. Адже і зараз є «царі», яким закон не писаний, і простий народ, який завжди тримає удар, несе тягар відповідальності, намагається попри все знаходити позитив у будь-яких життєвих ситуаціях.

Зазначу, що Т. Шевченко завжди описував жіночу долю тяжкою: нерозділене кохання; страждання від очікування козака додому з боїв («*Чи жив-здоров, чи він любить? Чи забув-покинув?*» (балада «Тополя»); виряджання сина або чоловіка в далеку дорогу чи на службу, знову-таки безсонні ночі й переживання; раннє овдовіння; самотня старість. До того ж, дівчина обов'язково повинна була вийти заміж, а народження нею дитини до каралося суспільством (поема «Катерина»).

За цей час кардинально змінилося ставлення суспільства до жінки. Зараз вона має рівні права з чоловіком і не залежить від чужої волі. Її роль у сім'ї та в громадському житті країни необмежена й багатопланова. Вона стала самостійною і незалежною. Хоча деякі вищевказані обставини все ж її турбують.

Зараз ми так само пишаємося козацьким минулим, шукаємо правду в історії. Милуємося красою свого краю: *«Цвітуть сади; біліють хати, // А на горі стоять палати, // Неначе диво. А кругом // Широколистії тополі, // А там і ліс, і ліс, і поле, // І сині гори над Дніпром»*.

Та хіба ж можна все це не любити?! Не кожен народ може пишатися такими природними багатствами. З яким трепетом, ніжністю і любов'ю описує поет природу України. Все – і сонце, і вітер «буйний», і поле, й степ, і та калина

чи тополя при дорозі, стежечка... Усе живе, все неповторне й колоритне. Він навіть із зорею говорив, бо все українське – то для нього було рідне: брати і сестри, Дніпро-батько, Україна-мати. Описами природи просто не можна не милуватися!

У багатьох творах Кобзар часто звертається до Бога, адже в Ньому – уособлення всього чистого, праведного, справедливого. Зараз ми також повертаємося в релігійне русло, шукаємо істини в бутті і вірі.

І так само зараз боремося за свою волю – такий собі багатовіковий бій. Скільки крові пролилося за волю країни! Скільки людей закатовано на каторгах! Скільки дітей не знали батька, неньки! А все ж таки вели боротьбу за свою свободу, свободу дітей, країни. Т.Г. Шевченко і сам вів бій: без рушниці, бо тримав перо; без куль, бо володів Словом, у тихім сміливім пориві залишав рани на тілі ворога гарячими рядками своїх віршів. Він переміг.

Із творів Кобзаря необхідно робити висновки, взяти за основу справедливість, якої зараз так не вистачає. Маю надію, що наші єдність і стійкість допоможуть нам відстояти законні рубежі: *«І оживе добра слава, // Слава України. // І світ ясний, невечірній // Тихо засіяє...»*

Ібадзаде Сєма Нізамі кизи

здобувач освіти III курсу

спеціальності 012 Дошкільна освіта

Херсонський державний університет

Керівник – Горбонос Ольга В'ячеславівна,

кандидат філологічних наук, доцент

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Великий Кобзар живе в серці кожного українця і знаний далеко за межами рідної землі. Адже Шевченко – багатогранна постать української культури. Протягом короткого яскравого життя він проявив себе і як митець, і

як борець, і як пророк. За сторінками творів Шевченка народ, який, з одного боку, був зрусифікованим, з іншого – споляченим, почав усвідомлювати себе нацією зі своєю власною культурою, мовою, творчістю. Але в кожного з нас – свій Шевченко! Я азербайджанка, живу з родиною в Україні, шаную її культуру і традиції. І в мене є мій Шевченко!

Сьогодні мій Шевченко – це українець, який любив свою землю, свій народ, бачив його майбутнє в єдності і поступу та нещадно боровся з тим, що заважало й перешкоджало розквіту Україні як нації.

Його творчість, світогляд, бачення світу є актуальними й нині. Адже історія є циклічною, і завжди варто засвоювати мудрі поради минулого, щоб не повторювати їх у сучасному. Тому мій Шевченко – це насамперед митець, який намагався донести до свідомості свого поневоленого народу усвідомлення власної сили, наснаги, безмежних можливостей. Його численні твори ніби попереджають про наступні події і вказують, як варто чинити і як чинити не слід.

Складне життя України відбито в поета у його творах, які є безцінними. Постійно приділяється увага їх вивченню; і з плином часу та розумінням багатьох речей його безсмертні рядки повсякчас переосмислюються, але сприймаються завжди як життєтворчі. Мій Шевченко – це наставник нації, який учить, окреслюючи помилки сьогодення України свого часу й ті, яких варто оминати у рухові майбутнього. Особливо життєдайним є мій Шевченко в сучасному перебігу подій в Україні, коли український народ відстоює своє право жити незалежно й гідно.

Мій Шевченко є пізнаванням завжди, і як прикро, що життя поета було коротким і багато струн його серця не прозвучали у безсмертних рядках. І як важливо, що знаковість його постаті зростає особливо зараз, як приємно усвідомлювати, що існує ціле гроно заходів із вшанування й віншування постаті Кобзаря в сучасній українській культурі.

І з якою радістю в серці я сприйняла звістку, що у 2021 році, завдяки реконструкції тіла поета, його обличчя, міміки, з використанням посмертної

маски Кобзаря, було синтезовано голос поета, і нині його може почути кожен із нас. Майже рік тривала реалізація цього проєкту і була присвячена 30-річчю Незалежності України.

Сьогодні постійно лунають вірші Кобзаря. Молодь України зараз намагається відтворити Шевченка як борця, протестанта, що не боявся висловити власну думку й утверджував самоцінність людини та народу.

Як важливо, що ця грань діяльності поета постійно лунає на сучасних молодіжних фестивалях. Найбільш відомі (і не лише в Україні): Ше.Fest, Тарасова Гора. Ше.Fest проходить в селі Моринці, на батьківщині поета, і спрямований на продовження традицій Кобзаря формувати гордість у нас за свою землю та за свій народ. Під час його проведення мій Шевченко – і людина, і бунтар, і неформал своєї епохи, і геній. І хоча його творам більше 200 років – вони сучасні, близькі і зрозумілі кожному з нас і сьогодні.

Неподалік могили великого поета в Каневі проводиться мотофестиваль – Тарасова Гора. Його душею стає мотопробіг в 140 км, у якому беруть участь тисячі учасників майже з усіх країн Європи. Мотоколону рухається завжди до славнозвісної Тарасової Гори, де вони вшановують пам'ять великого Кобзаря покладанням квітів та загальною фотографією біля його могили. Моя мрія – побувати на одному з Шевченківських фестивалей; і маю для цього підстави.

Також маю мрію створити з майбутніми учнями виставку на постійній основі «Пам'ятники Кобзарю».

Як радісно усвідомлювати, що їх найбільше в світі – 1384! В Україні – 1256, за кордоном, у 35 країнах, – 128. І я відчуваю значну гордість за мого Шевченка, якого шанують у всьому світі.

Ось чому мій Шевченко завжди в моєму житті. Звичайно, з роками змінюються мої уподобання, з'являються нові погляди, нові цінності, але не втрачає свого значення ніколи мій Шевченко. Він допомагає осмислити, хто я і чого прагну. Без розуміння цих істин власного «я» не може бути, як і мого майбутнього в рідній Україні.

Євгенія Каліберда

учениця 7-А класу

Бердянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №5

Бердянської міської ради Запорізької області

Керівник – Кокора Т.В.,

вчитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

У літературній скарбниці багатьох народів світу є твори, які наділені особливою силою, здатною пробудити високі почуття навіть у найвіддаленіших куточках душі. Саме до таких безсмертних шедеврів належать поезії Тараса Григоровича Шевченка – батька нашого народу й духовного наставника. Промені його палких ідей зігрівають душі багатьох українців, і я твердо переконана, що не згаснуть ніколи.

Змінюється світ, змінюються люди, їхні бажання, думки, але моральні цінності залишаються незмінними. Мудрі настанови Кобзаря передаються від покоління до покоління. Безумовно, така сильна духом, волелюбна, талановита людина є невмирущою, вічною, оскільки й сьогодні відчувається присутність Тараса Григоровича.

Багато років Тарас Шевченко змушений був прожити далеко від України, тому в його творах – сум за рідним краєм, убоління за долю співвітчизників. Поет не може змиритися з тим,

Як Україну злії люде

Присплять, лукаві, і в огні

Її, окраденую, збудять...

І це є найголовнішою настановою для кожного з нас: коли всім стане неоднаково, що буде з Україною, тоді зможемо змінити щось на краще. Любити рідний край віддано, щиросердно – ось чого навчає наш Кобзар.

Тарас Шевченко заповідає нам, нащадкам, жити в новій вільній сім'ї – незалежній Україні – і разом творити світле майбутнє. Щоб досягти омріяного, треба докласти зусиль, діяти активно та свідомо. «*Борітеся – переможете!*» – надихає нас крізь століття Кобзар. Треба вірити у свої сили, іти до мети, не втрачати оптимізму.

Не втрачають актуальності й такі рядки:

*Схаменіться! Будьте люде,
Бо лихо вам буде.*

Ці слова постають особливо гостро сьогодні, у час політичної нестабільності, воєнних дій на Сході. Це відчайдушний крик серця поета, який палко вболіває за долю України й щиро підтримує бойовий дух наших військових.

Кожна поезія Тараса Григоровича – заклик усім нам, патріотам, об'єднатися й плекати рідну землю:

*Свою Україну любіть,
Любіть її... во врем'я люте,
В останню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

Тараса Шевченка називають «великим пророком», а ще він є великим мудрецем, слова якого досі насичені світлою живильною енергією, що проливається лікувальним бальзамом на спрагли українські душі та надихає нас на гідне життя у вільній і щасливій державі.

Отже, Кобзар – це символ справжнього патріотизму й незламної міці, безмежної любові до України та віри в краще майбутнє.

Катерина Княгницька
здобувачка освіти III курсу
спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка
Керівник – Кириленко Н.І.,
кандидат філологічних наук, доцент

ДОРОГОВКАЗ ЖИТТЯ

«І мене в сім'ї великій, // в сім'ї вольній, новій // Не забудьте пом'янути //
Незлим тихим словом...». Так, його згадують, і неодноразово. А ще додають:
«Справді, мав рацію!». Минуло вже безліч років із дня смерті українського
генія Тараса Григоровича Шевченка, а він ніби й досі живе серед нас. Ніхто й
не міг подумати, що його поетичні надбання перечитуватимуть по декілька
разів, а слова з віршів стануть пророчими. Мабуть, не знайдеться того, хто не
був би знайомий із його творчістю, яка не може безслідно стерти у пам'яті.

Пам'ятаю, як ще у молодшій школі наша вчителька оголосила на уроці:
«Діти, сьогодні ми познайомимося з величною постаттю нашого народу,
справжнім патріотом – Тарасом Григоровичем Шевченком». Ось і відбулось
наше «знайомство». Саме тоді я вперше дізналась про важку долю митця,
труднощі його життя, і той скорб, який він залишив нам у спадок. З кожним
роком дізнавалась про нього більше й більше, розуміла, що його постать, як
ніхто інший, близька моїй душі. Знання про нього розширювались,
відкривались нові факти з біографії, а серце прагнуло поповнюватися новими й
новими рядками Шевченка. Перша поезія, яка відчинила двері до його
творчості, була «Садок вишневий коло хати». На перший погляд, такий
звичайний вірш, але скільки в ньому краси, любові, тепла, надії, його рядки у

моїй пам'яті й досі! Ця поезія полонила дитячу уяву й підштовхнула до подальшого ознайомлення з творчістю.

А далі один за одним потрапляли до мене «Тополя», «Катерина», «Наймичка», «Лілея», «Кавказ», «Розрита могила», «Давидові псалми» та інші. Скільки було переживань за бідолашну Катерину, сердешну Ганну, скільки емоцій викликали романтичні твори про героїку минулого, долю, слово.

Лекції, літературознавчі праці, біографічні фільми допомагали ще ближче ознайомитись із Кобзарем, доторкнутись до прекрасного. Рядки кожного вірша змушували мене переглянути своє ставлення до навколишнього світу, подумати над тим, що відбувається. Можна сказати, я зростала на Шевченкових ідеях, формувала своє ставлення до життя. Саме він допоміг усвідомити головні істини, розповів не тільки про «добро» і зло», а й про те, як бути справжньою людиною з великої літери.

Пройшло вже чимало років із нашого першого «знайомства», а я й досі пам'ятаю той день до дрібниць і відкриваю для себе нові подробиці з його життя, продовжую з великим захопленням зачитуватися його творами, які, як ніколи, актуальні у наш час. І досить почути мені декілька рядків, як стовідсотково впізнаю його манеру та стиль написання з-поміж усіх інших.

Наразі вже 2022 рік. Погодьтеся, з'явилося чимало новітніх, сучасних письменників, але я впевнена в тому, що Шевченко «житиме» серед нас вічно. Секрет цього – в його таланті, його геніальності, адже ще жодна книжка не уособлювала стільки правдивих ситуацій та історій, як «Кобзар». Своєю творчістю він переосмислив нашу історію, репрезентував кращі риси менталітету нашого народу, торкнувся щемливих струн душі.

Мені б хотілося, щоб Шевченкове слово було орієнтиром у кожній родині нашої країни. Адже це гордість української нації, якою ми пишаємося, і яка є символом свободи та правди. Воно справді здатне засвітити в серці вогонь, надію і жагу до єдності, до боротьби. Сьогодні маємо розуміти, що описане в його віршах, по суті, спроектоване на ті події, які відбуваються наразі. А його рядки – це не просто слова, а справжні інструкції до щасливого й незалежного

життя нашої держави! Дякую Шевченку за правдиве слово, за справжні повчальні й такі необхідні настанови, які неодноразово допомагали в житті! Маю надію, що світ об'єднає слово!

Ірина Корнучич

магістрантка 1 курсу

спеціальності «Початкова освіта»

Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ)

Керівник – Деркачова О.С.,

доктор філологічних наук, професор

АВТОРИТЕТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ДЛЯ ПОКОЛІННЯ АЛЬФА

У мене є кілька моїх Шевченків: один – той, що з перших кроків, перших вивчених поетичних рядків, перших прочитаних самотійно слів; другий – той, що був зі мною у школі, той, що не завжди зрозумілий і не завжди осяжний; третій – мій як вчительки, той, про якого я тепер розповідаю дітям, намагаючись зробити усе для того, щоб він став їхнім.

У своїй педагогічній діяльності я зіткнулася з ситуацією, коли автори підручників НУШ намагаються ущільнювати тему національної спадщини, зокрема подається мало інформації про велетнів українського слова. А покоління Альфа (діти 2010-2022 року народження) – теперішні здобувачі початкової освіти, які або не знають постать Тараса Григоровича, або ж зовсім не можуть його охарактеризувати.

Ця проблема виникає тому, що сучасні школярі не можуть собі уявити, як більше 200 років тому діти в такому ж віці ходили босоніж, здобували освіту не в школі, а у дяка-вчителя, а під час навчання були не цікаві інтегровані тексти на різну тему, а склади й церковна грамота. Важко уявити, що від народження люди були кріпаками, тобто чиєюсь власністю, не мали можливості вільно

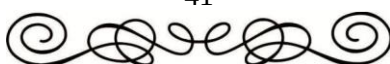

висловлювати свою думку, жили в не надто наближених до сучасності умовах, мали багатодітні сім'ї, де було обов'язковим виконувати доручення старших. Більшості сучасних школярів складно уявити однолітка того періоду: такий дивний одяг, житло, не схоже на сучасні помешкання, дозвілля не в телефонах, справжні ягнята, а не тваринки з комп'ютерних ігор. Проте багато ілюстраторів та веб-дизайнерів створюють зображення митців минулого в сучасній яскравій кольоровій інтерпретації. Таким чином, зникає бар'єр у сприйнятті дитячих років митця.

Приємно вражає те, що зараз ми усвідомлюємо важливість того, щоб передати нашу національну культуру, наш колорит, нашу історію наступному поколінню, а тому створюються мультфільми та анімації про Тараса Шевченка таким чином, щоб око покоління Альфа зацікавилось історією свого народу.

Складність у формуванні образу Тараса Шевченка також полягає в тому, що митець у своїх працях розкривав проблеми, які не завжди можуть зрозуміти і сприйняти діти молодшого шкільного віку XXI століття. Щороку на конкурсі читців до Шевченківських днів лунають «Заповіт», «Лілея», «Сон», «Мені тринадцятий минало», які насправді зовсім не усвідомлюються юними читцями. Тому зараз важливо не лише читати Шевченка з учнями, а й говорити про нього, розповідати про те, що він писав і чому, розглядати його в контексті його доби, наголошуючи, що унікальність його в тому, що він вийшов за її межі і став понад часом і поза часом, контекстами, стилями та напрямками.

Прикро, що наша українська ДНК втрачає свою попередню силу. Діти на уроках мистецтва не аналізують картини та графіки Тараса Григоровича, а то й взагалі забувають про той факт, що Шевченко ще й створював чудові ілюстрації. А такі відомі та сильні духом особистості повинні нагадувати нам, хто ми є насправді, пробуджувати нашу національну ДНК, спонукати *«учитися, читати, і чужого навчатись, й свого не цуратись»*. Формуючи національну свідомість покоління Альфа їхніми сучасними методами, ми формуємо своє майбутнє. Згадувати свою національну ідентичність потрібно не лише 9 і 10

березня, 23-24 серпня, 22 січня, або коли лунає гімн. Про це потрібно пам'ятати завжди і пишатися тим, що ми українці!

Нещодавно в Івано-Франківську відбулася унікальна подія: вперше велика добірка оригіналів художніх робіт Тараса Шевченка експонувалася в регіональному музеї. Виставка мала назву «Справжній Шевченко». Роботи не лише прекрасні, а й потужні своєю енергетикою. На картинах – застигли в часі люди, з якими спілкувався Шевченко, краєвиди, які він бачив, почуття, які й підтримували його, і мордували. Це був неймовірний досвід проживання шляху нашого видатного українця. А свій наступний урок за його творчістю я почну зі слів: «Нам пощастило, що у нас є Тарас Шевченко. Не був 200 років тому. А є зараз. І можливо, навіть більше, ніж тоді...».

Катерина Крючкова

учениця 11-Б класу

Запорізька гімназія №45 Запорізької міської ради

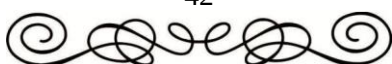
Керівник – Кісенко О.О.,

вчитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Хто такий Шевченко? Ким він був? Що ж у ньому такого особливого, що його біографію учні мають пам'ятати, як власну адресу?

Із творчістю Тараса Григоровича Шевченка я знайома ще з молодших класів. І вірш «Садок вишневий коло хати» є моїм улюбленим. Я вже давно знаю його напам'ять і щоразу, як його чую, перед очима проминають спогади з мого дитинства. І кожного разу ніби вперше. Село, вишня та тихий вечір... Такі рідні... Я б багато віддала задля того, аби ще раз постояти серед тих дерев, гілки яких усипані запашними ягодами, побачити те зоряне небо, якого ніколи не буває в місті, чи почути вечірній спів солов'я. Проте, це вже давно минуло, і єдине, що повертає мене туди, – це щемливий шевченківський вірш.

Усі його твори, неважливо, вірші чи поеми, пристрасні й чуйні, сповнені любові й болю, бунтарства та іронії, надії та журби, – досконалі. Читаючи їх, проймаєшся емоціями, які відчувають головні герої або сам автор, і можливо, саме тому ці рядки назавжди западають у душу.

А якщо звернути увагу на його картини? Скільки ви знаєте людей, які можуть малювати настільки ж майстерно, як і писати вірші? Навіть сам Шевченко одного разу, коли його спитали, поет він чи художник, відповів: «Я не знаю». Його картини написані настільки гарно, що мимоволі ставиш собі питання: «І як тільки така людина з'явилася на цей світ?».

Життя Тараса Шевченка було тяжким, дуже багато різних чинників вплинули на його долю. Були і кріпацтво, й арешти, і заслання, і ще багато інших сумних подій, які можуть зламати пересічну людину. Але разом з тим у нього були й любов до праці, і безкінечне натхнення та неймовірний талант, які просто не могли залишитися непомітними чи недооціненими. Люди бачили в Шевченкові сильного та обдарованого майстра, його талант і харизма робили митця популярними, де б він не знаходився. Ця підтримка, внутрішній вогонь, єдність із власним народом, непоборне почуття справедливості давали змогу творити. І, зрештою, Божий дар, яким був щедро наділений Тарас Григорович, дав змогу стати провідником і пророком української нації. Злети й падіння, неволя та недоля зробили Шевченка дуже сильною духом людиною, якою я, чесно кажучи, захоплююсь. Його біографію можна розбирати по шматочках. І кожен той шматочок буде неповторним.

Який українець сьогодні не знає імені Тараса Шевченка? Мабуть, таких не існує. Для цілої нації він став символом, героєм. Його вірші лунають і в миті духовного піднесення, і в миті духовного зламу, згадуються й на мальовничих берегах Дніпра, і серед барикад, у мирі, а тим більш у війні. А якщо згадати оці його рядки із «Заповіту»?

Як умру, то поховайте.

Мене на могилі,

Серед степу широкого,

На Україні милій...

Не лише українці знають їх – вони вже є всесвітньо відомими. Проте саме для нас вони мають особливе значення. Вони в серці кожного, поєднуючи нас навіть у найстрашнішу мить. І саме в цьому можна відчувати важливість Шевченка – він ніби об'єднувальна стрічка, яка проходить крізь сторіччя й буде тягнутися ще дуже довго.

Портрети чи ім'я Шевченка можна зустріти майже всюди в Україні, та й не тільки на теренах нашої країни: його пам'ятники є навіть у Канаді, його портрет вже багато років намальований на державній валюті, а вулиці, названі на його честь, є в кожному українському місті. Ніхто з українців не є настільки відомим у світі, як Тарас Григорович Шевченко. Але тільки українці мають право говорити про нього «Мій Шевченко». Український. І нічий більше.

Шевченка пам'ятатимуть вічно. Він – душа українського народу, його серце. А його вірші – це наш гімн, що тече в нашій крові і назавжди закарбувався в наших генах.

Вікторія Макаренко

учениця 9-А класу

Запорізький Академічний ліцей

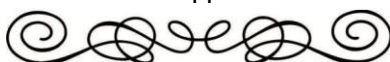
Запорізької міської ради Запорізької області

Керівник – Рязанова О.С.,

вчитель української мови та літератури

А КРАЩОГО НЕМАЄ І НЕ БУДЕ

Боротьба... Ким був Шевченко для України: просто митцем, що писав про поневолену батьківщину й важку долю народу, чи рятівником, визволителем і символом національної єдності незалежних громадян? Чи справедливою була з ним доля? Чи залишилося в наших серцях Тарасове слово?

Хоч і був закутий у тюремні пута небуття, що стінами своїми закривали навіть сонце, Шевченко продовжував вірити в кращу долю матері-України. Темної ночі, при світлі останньої недопаленої свічки, віч-на-віч із Богом вимолював Кобзар свободу для нас. Проте життя йому судилося коротке... Загинув рано... Не витримало молодецьке серце каторг титанічних... Тепер витає духом на крилах вітру. Споглядає сива голова за долинами й горами, вкритими то болем, жахом, плачем, то мужністю, волелюбністю та силою козацького роду, залитих у ще не скошені луки духмяними пагонами колосся. Що в нього на душі? Рече та стогне з Дніпром? Чи спочиває, як тіла героїв країни в домовинах? Відлуння голосу Кобзаря чую всюди: в тенетах суворих лісів, у пісні раннього птаха, переливі джерел і розмові житніх полів. Він промовляє устами невимовних шумів бурхливих хвиль, що обточують камені з такою силою, з якою тягнула Україна на собі то шаблю *«ляха вражого»*, то кулю *«москаля проклятого»*. А з нею – і син її, Тарас. Як та опора, на якій тримає всесвітній простір космосу Зевс, так плекає Шевченко у своїх поезіях світлу надію та сподівання на краще. Неосяжною зіркою сяjala ця пружина утопії на горизонті мальовничих пейзажів краси природи. Кожна грудка землі її дихала свіжістю, кожна пелюстка грала веселковими росинками на бузкових суцвіттах, кожна крапля бігла за небокрай. Проте не мала вона одного. Зламані крила волі, приковані ланцюгами ноги, ярмо на шиї і стріла в грудях. Але ж і діти її були невдячними. Побита, принижена *«...доборолась Україна // До самого краю. // Гірше ляха свої діти // Її розпинають...»*. Слухається її народ *«німця куцого»*, що в душі не має нічого спільного з моральністю й порядністю. От вони й винищують нас. Мабуть, заздять нашій силі. Страшно було їм від атмосфери перемог козацьких і суворих полків запорізьких. Як пророкував Кобзар: *«Схаменіться! Будьте люди, // Бо лихо вам буде! // Розкуються незабаром // Заковані люди...»*. Але не квітли поля її, не блищали серпи бронзою в руках смаглявих і працьовитих. *«Раби, підніжки, грязь Москви, // Варшавське сміття – ваші пани, // Ясновельможнії гетьмани. // Чого ж ви*

чванитеся, ви! // Сини сердешиної України!». Переймали віру іудейську, вчили мову жидівську, вдягали жупани ляхківські.

Шевченко й сам намагався потрапити за кордон. Проте ніколи, ніколи не відвернулася думка майстра слова від батьківщини. Навпаки, тяжіла й прагла до неї: *«Нема на світі України, // Немає другого Дніпра, // А ви претесея на чужину // Шукати доброго добра...»*.

Ні, не міг такою бачити Україну Тарас. З холодним потом на чолі він бачив її віддзеркалення в кожному: виморена мачухою сиротинка, стомлений у шерензі москалів парубок і мати-вдова, у якої забирають останню радість на землі, опухлі з голоду, покинуті (бо мати закатована) в полі на поживу воронам немовлята. Виколють очі, відірвуть руки, розіп'ють живіт – і не побачить ніколи малюк життя. Тому й боровся Шевченко: *«Тільки я, мов окаянный, // І день і ніч плачу // На розпутьях велелюдних, // І ніхто не бачить...»*. Тому кричав: *«Схаменіться, недолюди, // Діти юродиві! // Подивіться на рай тихий, // На свою країну, // Полюбіте щирим серцем // Велику руїну...»*. Тому й став її оборонцем. Хоч і був закутий, як Прометей, але душа поета була Ахіллесовою – сильна й витривала, мужня та незламна.

«Обніміте ж, брати мої, // Найменшого брата, – // Нехай мати усміхнеться, // Заплакана мати... <...> І забудеться срамотна // Давня година, // І оживе добра слава, // слава України, // І світ ясний, не вечірній // Тихо засіє... // Обніміться ж, брати мої. // Молю вас, благаю!» – нікого не залишать байдужими ці слова. Окрилюють і захоплюють, залякують і заплутують, надихають і навчають...

Дивлюся в карі очі на портреті й бачу ті вогники бунтарства, що з милою ніжністю споглядають на діток своїх.

Боротьба... На жаль, одвічна боротьба... Але обов'язково переможна!

Мимоволі уста посміхаються, а серце й душа шепочуть: «Не забуду тебе, герою наш безсмертний...».

Анастасія Маніна

здобувачка освіти 310 групи

спеціальність «Кухар; кондитер»

ДНЗ «Мелітопольське вище професійне училище»

*Керівник – Кардашова Н.Г., викладач української
мови та літератури вищої категорії, «старший викладач»*

ВЕСНА ПОЧИНАЄТЬСЯ З ШЕВЧЕНКА

Весна іде – весні дорогу! Як лютий не лютував, але березень все одно прийшов. Весну чекають, весну люблять. У кожного вона своя, кожен відчуває ті чарівні для себе її миттєвості, які зворушують серце. Для мене весна – то казковий парфумер, майстер створювати дивні аромати, здатні навіювати настроїв, почуття та думки про кохання. Весняне серце незвичайне! Воно калатає, тьохкає, пульсує, співає...

Саме весна подарувала нам світоча українського народу, прекрасного поета, душу української нації – Тараса Григоровича Шевченка. Він – людина з великим серцем, приклад безмежної любові до України, до своєї рідної землі та до людей, які прагнуть бути щасливими. Митець майстерно оспівав щастя людське. Особливо зворушливим для мене є його вірш «Садок вишневий коло хати...». Відчувається спокій родинного щастя звичайних українців, мрії самого автора:

...Сім'я вечеря коло хати,

Вечірня зіронька встає.

Дочка вечерять подає,

А мати хоче научати,

Так соловейко не дає...

Щастя... А чи був щасливим сам Тарас Григорович? Що принесло кохання йому? На жаль, генії рідко коли були щасливі в любові. Кохання в житті Шевченка – чи не найболючіша сторінка його долі, бо не мав він

сімейного затишку, родинного тепла, хатинки, обсадженої садочком, люблячої дружини, не було й діточок. Не судилося. Маючи унікальні таланти, гострий розум, товариську вдачу, привабливу зовнішність із доброю усмішкою, він, здавалося б, був приречений на успіх у жінок. За своє життя він закохувався багато разів. Любили і його, але щоразу щось ставало на перешкоді одруженню.

Історія зберегла імена жінок, які полонили серце Тараса. Чи завжди почуття поета лишали слід у поезії? Так, жінки та світлі почуття до них відіграли значну роль у житті й творчості Шевченка. Підтвердження знаходжу в поезіях «Кобзаря». Перечитавши вже вкотре щемливі рядки, я зрозуміла істину: душевні страждання людини завжди були, є і будуть. І, звичайно, вони теж захоплювали серце Генія!

Про кохання Тараса Шевченка написано численні спогади, наукові дослідження, романи, поеми... Але, певна річ, не все сказано. У тому, кого і як кохає велика людина, та й звичайна теж, розкривається історія цілого покоління, атмосфера часу. Окрім того, у митців це – один із ключів до розкриття таємниці їхньої творчості, її тематики, головних сюжетів, розгадки політичних і життєвих ідеалів.

Усі найголовніші події в житті Шевченка сталися навесні. Навесні поет народився. 25 квітня 1838 року він став вільною людиною. Навесні 1840 року побачив світ «Кобзар». Навесні 1847 року поет опинився за ґратами. Через десять довгих літ, 7 квітня 1857 року, до нього надійшла звістка про волю. Та навіть коли поет уже відчув подих смерті, він покладав усі свої надії на весну.

Весно, весно! Приходь до нас знов і знов, кожен рік, та даруй нам нові чарівні миттєвості щастя, нові сподівання, що наповнюють сенсом наше життя, можливість займатися улюбленою справою, кохати і бути коханими!

Надихаймося Кобзаревим словом, будьмо єдині, вірмо в Україну!

Поліна Маслова

учениця 10-А класу

КЗ «Дніпрорудненська гімназія «Софія» –

загальноосвітня школа I-III ступенів №1»

Дніпрорудненської міської ради

Василівського району Запорізької області

Керівник – Коваленко О.А.,

вчитель української мови і літератури

ШЕВЧЕНКО Й МИ

Ти нам залишив прагнення високі,

Шляхи священні, по яких іти.

Твого сумління й мужності уроки

Ми бережем і будем берегти.

Микола Палієнко

Тарас Григорович Шевченко як явище велике й вічне – невичерпний і нескінченний. Волею історії він ототожнений з Україною, і разом із буттям рідної держави поет продовжується нею, вбираючи в себе нові дні й новий досвід народу, відгукуючись на нові болі й думи, стаючи до нових скрижалей долі. Він росте й розвивається в часі, в історії, і нам ще йти і йти до його осягнення. Ми йдемо вічним шляхом до Шевченка...

Чим же нас приваблює поезія Шевченка?

Люди розуміють Кобзаря по-різному, але всі цінують у видатному письменникові надзвичайну любов до Вітчизни. Ця любов була вільна від часто властивого представникам пригноблених, покривджених націй поганого тону запобігань «бідного родича». Це була та любов, яка надавала почуття власної гідності.

Може, саме ця натхненність, щира віра у краще майбутнє України та її народу робить твори Шевченка дуже близькими кожному щирому українцеві. Та найбільше вражає у творчості Шевченка те, що сучасне українське суспільство впізнає себе у творчості й долі письменника: свою історію, долю, славу й покликання, – і цим національно самоутверджується, духовно очищається, морально зміцнюється. Шевченко має досить значний вплив на духовний стан українців.

А яка думка про Вчителя в сучасній молоді – майбутнього нашої держави? Я зацікавилась цим питанням, тому й вирішила провести опитування серед старшокласників Дніпрорудненської гімназії «Софія». Підбиваючи підсумки, зрозуміла, що більшість десятикласників та одинадцятикласників поважають та цінують Т.Г. Шевченка, бо дають йому шанобливі імена та звання: *великий український митець, син українського народу, видатна постать української культури, пророк, великий Учитель, основоположник української літератури* тощо. На питання щодо улюбленого твору Шевченка більшість школярів зазначили: «І золотої й дорогої», «Мені тринадцятий минало», «Катерина», «Сон», «Кавказ». Це пояснюється тим, що ці вірші вперше знайомлять нас із творчістю Шевченка, а проблеми, порушені Кобзарем у поемах, є досить актуальними на сьогодні. Дехто зі старшокласників звертає увагу на глибокий зміст творів, роздуми над вічними проблемами життя. Переважна більшість опитуваних вважає, що жодний інший письменник (минулого й сьогодення!) не може дорівнюватися до «генія» Тараса Шевченка.

Отже, з опитування я зробила висновок про те, що, хоча сучасна молодь дуже відрізняється своїми уподобаннями від попередніх поколінь, усе ж серцем відчуває близькість та щирість поезії Шевченка, тому й позитивно сприймає її. Більшість вважає для себе творчість Кобзаря життєвою настановою, читає його для збагачення й удосконалення власної душі.

Шевченко – це не тільки те, що вивчають, а й те, чим живуть, у чому черпають сили й надії. Хай же сьогодні і в наступні роки розбудови Української держави обпікає промерзлі наші душі полум'яне слово Шевченка. Бо ж заради

всіх нас: і мертвих, і живих, і ненароджених земляків його в Україні та за її межами, він благав у Господа:

*Ридаю,
Молю ридаючи, пошли,
Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило.
І на Україні пронеслось,
І на Україні святилось
Те слово, Божеє кадило,
Кадило істини. Амінь.*

Вікторія Матяш

учениця 11-Б класу

Бердянська багатопрофільна гімназія №2

Бердянської міської ради Запорізької області

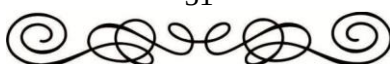
Керівник – Крот В.Г.,

вчитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Батько української нації, відчайдушний патріот, будитель національної самосвідомості, борець за визнання народу – в уяві одразу спливає образ всесвітньо відомого українського поета, образ, що є в житті кожного українця з самого малку, який вважається втіленням сили духу, патріотичності й мужності – образ Тараса Шевченка.

Він боровся за те, щоб майбутні покоління українців мали змогу жити в незалежній державі, вільно спілкуватись рідною мовою, передавати нащадкам

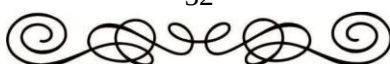
українську культуру, дізнаватись і творити історію нашого народу. Із упевненістю можна сказати, що йому це вдалося.

Більшість людей знають Тараса Шевченка і шанують за його невичерпний патріотизм, за щирі любов до свого народу й держави, проте для мене він також є натхненником. Я поважаю його передусім як людину, бо історія життя письменника дійсно вражає, є доволі нелегкою та заслуговує на окрему увагу. Він, будучи сином кріпака, змалку відчував тяжіння до творчості, і, здавалося б, у його становищі, зважаючи на тогочасні умови життя, слід було б полишити марення про живопис та письменство, але любов юного Тараса до малярства перемогла – його обдарованість помітили, він зміг здобути ґрунтовну освіту та продовжувати свою справу. Саме цим і надихає митець – проявом сильного духу, цілеспрямованістю, умінням мужньо долати перешкоди на шляху до того, до чого лежить душа.

Крім того, Тарас Шевченко на власному прикладі довів, що людина завжди робить свідомий вибір щодо того, ким їй бути, власноруч пише сценарій свого життя. Чи мав змогу поет відмовитись від пропагування національних та антикріпосницьких ідей на користь спокійного та вільного життя? Міг він, тільки-но знайшовши затишний куток у житті, не виходити з тіні, не чинити супротив політиці влади? Мабуть, ні. Тоді б ми ніколи не побачили тих творів, що вже багато років наставляють український народ. Він зробив свідомий вибір бути патріотом, боротися за визнання своєї держави, і це одна з причин, завдяки якій його шанують не тільки в Україні, а й по всьому світові.

Поезія Шевченка – це не тільки оспівування краси України та любові до неї, а й того, як наші предки потом, кров'ю та життям виборювали право на існування вільного та незалежного українського народу, щоб ми могли зараз жити у вільній, незалежній державі.

Феномен Шевченка в тому, що він завжди сучасний. Читаю «І мертвим, і живим, і ненародженим...» і розумію, що тут заклик і до нас, і до майбутніх поколінь любити свою Батьківщину, об'єднуватися, щоб зберегти не тільки національну культуру, а й саму Україну. Вивчали біографію Василя Стуса, а мені здалося, що це саме його Шевченко назвав «царем волі», який:

*В муці, в каторзі не просить,
Не плаче, не стогне.*

А Шевченкове «борітеся – поборете»? Сьогодні він звертається до українських воїнів, які на Сході країни захищають суверенітет нашої держави.

Однак творчість Тараса Шевченка сприймається кожним по-різному, і кожен бачить у ній свою філософію. Чи однаковий сенс у творах поета відчують ті, хто жив у його часи, ті, хто живуть на світі сьогодні, та ті, хто житиме через десятки й сотні років? Напевно, що ні, і цим універсальна творчість письменника, який закладав у свої рядки власне бачення світу, тих подій, що колись випали на долю нашого народу.

Світлана Маценко

здобувачка освіти І курсу

спеціальності 014. Середня освіта

(Українська мова та література. Англійська мова)

Сумський державний педагогічний

університет імені А.С. Макаренка

Керівник – Кириленко Н.І.,

кандидат філологічних наук, доцент

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Ці дві дати ніхто й ніколи не забуде, ніхто їх не зітре зі сторінок історії України. Числа, які ніколи не вилучать зі шкільних підручників із української літератури: 9 березня 1814 р. та 10 березня 1861 р.. 9 березня або ж, якщо за старим стилем, 25 лютого – день, коли на світ з'явилась талановита дитина, яка з часом стала генієм. 10 або 26 березня 1861 р. – день, коли Україна втратила борця за свободу, художника, письменника, мислителя.

Тарас Шевченко – це людина, творчість якої не втратила актуальності протягом років, а, навпаки, привернула увагу ще більшої кількості читачів.

Тарас Шевченко – символ нездоланності українського народу. Тарас Шевченко – це чоловік, який творив навіть тоді, коли був фізично виснаженим та морально залишався нездоланим:

Караюсь, мучусь, але не каюсь...

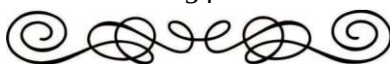
Ніякий Кос-Арал, заслання, заборона писати не зламали стоїцистичного характеру видатного українця.

Зі здібного хлопчини виріс геній, яким захоплюються та якого пам'ятають не лише в Україні, а й за її межами. Він не має кордонів, меж, часу... Він належить вічності. Його твори дали зрозуміти українцям, що вони – не меншовартісні, а великий народ, який має своє коріння, мелодійну, солов'їну мову, яка прийшла з віків. Шевченко той, хто навчив людей поважати рідне українське слово і поставив його на сторожі «рабів німих».

Шевченко зміг здолати стереотип і дав початок відродженню національної свідомості. Усе своє життя він боровся за свободу не лише для себе, а й для України. Шевченко як ніхто інший знав, як це – бути кріпаком. Але все ж таки він палко вірив, що настане день – і закінчиться боротьба, народ переможе кривдників – і прийде час, коли *«врага не буде супостата, // А буде син, і буде мати, // І будуть люде на землі»*. Він не гордився тим, що був популярним: робив усе не заради схвалення, а тому, що так відведено долею, так бажали душа і серце.

Щодо його творчої спадщини, то нараховують більш ніж 830 творів. Дослідники вважають, що ще дуже багато творів були втрачені. І хоча вже пройшли століття, його вірші стали народними, деякі піснями літературного походження, особливо неофіційний гімн України «Реве та стогне Дніпр широкий» та ідилічна поезія «Садок вишневий коло хати». Вірші Шевченка підтримують народ у скрутний час. По-особливому звучали вони з уст вірменина Сергія Нігояна на Майдані.

Безліч вулиць, проспектів, парків, театрів, площ були названі на його честь. Так, наприклад, лише в одному Чернігові, звідки я родом, – Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т.Г. Шевченка, вулиця,

яка названа на честь Т.Г. Шевченка. А відомий Київський державний університет імені Т.Г.Шевченка, який увійшов у топ-5 кращих закладів вищої освіти України! Шевченко ніби поглядає на свій народ із різних куточків України й світу: встановлено 1167 пам'ятників на його честь, 99 з яких знаходяться за кордоном, а всі решта – в Україні.

Особисто для мене Шевченко – це приклад мужності та незламності. Особистість, яка постійно нагадує народу про те, що ми є українцями, що в наших жилах тече козацька кров та живе дух борців за свободу й повага до рідного слова. Його міфологеми, архетипи відтворюють нашу славну історію, наш менталітет, традиції, віру, мрії. Кожна епоха по-своєму розкодує етнокультурні коди, рецепційовані в його творах.

Особливо актуалізувалися ідеї Шевченка сьогодні, у час консолідації українського суспільства. Тож усім нам «вкупі на землі» хочеться побажати «єдиномислія» і «братолюбія», а краса України хай буде натхненням для кожного митця і стає ще живописнішою.

Максим Мех

учень 10 класу

Білоцерківський заклад загальної

середньої освіти I-III ступенів

Комиш-Зорянської селищної ради Запорізької обл.

Керівник – Мех М.О., заступник директора

з навчально-виховної роботи

РОЗДУМИ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

Благословить дітей своїх

Твердими руками

І діточок поцілує

Вольними устами.

«Пророк – то не віщун, а той, кому дано бачити і говорити про закрите для інших, голосити велику правду. На правах чоловіка Божого», – говорить Євген Сверстюк. Розмірковуючи над долею Т. Шевченка, я погоджуюся з автором, який порівняв її з долею євангельського світильника, якого не ховають під стіл, а ставлять на підсвічник, щоби він світив усім і щоб далеко було видно...

Мені, молодому та сучасному, інколи здається, що наше покоління знає про все на світі, а вже про Шевченка точно все: мами співали нам його вірші, як колискові, у школі і зараз змушують переказувати біографію поета. Тим, хто до Кобзаря байдужий, це зробити не так і важко, а ось мені довелося докласти чимало зусиль.

Задумуючи свій твір, я прочитав Тарасів «Щоденник». Вважаю, що він геніальний. Мені відкрилася глибина роздумів Шевченка, я почав розуміти його поезію по-іншому. Тепер я знаю: кожен рядок, кожен вірш був вистражданий, виплаканий, але незламний. Кожне слово гриміло в душі, однак тихо лягало на аркуші захалявних книжечок.

Спочатку мені здавалося, що в Шевченка не було нічого, окрім казематів, поневірянь, знущань і вічного кріпацтва. Але тепер я розумію: він жив «на повні груди», кохав, мріяв, співав, гуляв вечірніми вулицями і просто вільно дихав. Так само, як і я сьогодні. Люди чомусь трагізували долю Шевченка. Як на мене, він був незмірно щасливою людиною, адже «Бог поклав йому на чоло долоню» і супроводжував усе життя.

Він жив у жорстокому світі, але його цінували. Про визволення Шевченка клопотались люди блакитної крові. Він був людиною-зорею, за якою йшли, яку підтримували. До нього дослухались. Але на шляху видатних людей ніколи не бракує перешкод. Однак ці перепони тільки гартували бунтарський дух поета та будили кров до боротьби. Не мечем, а пером. Не списом, а словом.

А ще мене здивувало те, що «Щоденник» Шевченка написаний російською мовою. Дивно, невже наш Кобзар мислив цією мовою? Як же тоді він міг писати про Україну? Про її лани, поля та ліси неможливо писати

російською. Напевне, колись я все-таки зрозумію, чому клалися на Шевченків папір не Шевченкові слова. Можливо, це ще одна загадка генія і людини, над якою доведеться мудрувати не одному досліднику.

Ще багато непрочитаного в книзі життя Тараса Григоровича Шевченка. Закликаю моїх ровесників: не дозволяймо різним нечистим на руку дічам розповідати нам історію великих людей, досліджуймо її самостійно! Читаймо Шевченка нашим майбутнім дітям, бо тільки вони своїми чистими душами, як ніхто інший, відчують глибину і красу його творів!

Віолетта Мирко

учениця 8 класу

КЗ «Кам'янсько-Дніпровська загальноосвітня

школа I-III ступенів №3»

Кам'янсько-Дніпровської міської ради

Василівського району Запорізької області

Керівник – Цвіренко Т.В., вчитель української

мови і літератури та англійської мови

ПОЕТ, ЯКИЙ ЖИВЕ В СЕРЦЯХ СВОГО НАРОДУ

Небесні зорі, даленіючи, посилають нам усе менше світла й маліють самі. Світила ж духу людського, віддаляючись, виростають і посилають усе більше променів. Такою є наша зоря – Тарас Григорович Шевченко, яка засяяла більше 200 років тому, освітивши шлях українському народові до сьогоднішніх тривожних днів.

Шевченко – титан думки й слова, провісник «сім'ї вольної, нової», співець вселюдського єднання, нескорений Прометей. Для багатьох він став порадиником у житті, часткою особистої долі.

З великим скарбом іде він до людей землі. А тим скарбом є його слово, що таїлося в глибинах Кобзаревого серця. Воно омите сльозою, освячене правдою, зігрите любов'ю. Своє слово поет налаштовував під думи народні.

Із розповідей своїх рідних дізнаюся, що Тарас Шевченко був добрим гостем нашого родоводу, бо його «Кобзар» живе на почесному місці в родині.

Я часто дивлюся телепередачі, читаю книги й пересвідчуюся в тому, що Шевченкова муза стала долею самої України, а його слово – оберегом нації. Його поезія життєдайна: лікує, боронить, навчає. У кожному рядочку світиться німб борця, радника. Тому не дає зачерствіти почуттям, збайдужіти й зміліти пам'яті.

Я вчуся жити в Кобзаря. І найперше – любити Україну та жити так, щоб наша слава не пропала, щоб наше слово не вмирало.

Ось уже вкотре гортаю сторінки безсмертного «Кобзаря». Щоразу знаходжу для себе щось нове й не відчуваю історичної відстані між собою та героями поезій. Кожне слово, кожна деталь вцілює в мою душу. Тарас Григорович показав насамперед нам, українцям, та всьому світові правду про далеке минуле нашого народу. Як історія України писалася слізьми народними. Проте багато в ній і героїчних подій, про які він розповів прийдешнім поколінням, плекаючи в них любов до рідного краю та гордість за наших славних предків, які наклали головами в нерівній боротьбі, відстоюючи свою волю та незалежність.

Тарас Шевченко – поет сучасний. Тому, з нами й сьогодні. Коли над моєю країною нависла загроза війни, ми утверджуємо торжество справедливості та національну самосвідомість.

Для мене за щастя прожити свій вік під благословенням Кобзаря. Щастя, коли крапля поту впаде на вічну борозну його чорної ниви, яка засяє волею ясною, добрим житом, розумом і поллється долею.

Тож потрібно доростати серцем до Шевченка, а значить – і до себе, і до України. Повінь всенародної любові до нього не спаде ніколи.

Ми повинні всіма силами намагатися дотримуватись поетових настанов: будувати державу, виконувати обов'язок перед історією, не покладаючи рук працювати на благо України та любити її любов'ю Шевченка.

Адже його слова, як неодноразово переконувала нас історія, часто виявлялися пророчими. А для цього треба бути Людиною, Патріотом, постійно самовдосконалюватися і щедро роздавати скарби свого серця та розуму своїм ближнім. Тож шануймо, читаймо, любімо Тараса Григоровича Шевченка і завжди пам'ятаймо слова П. Гірника:

Шевченко з нами
Іде і йтиме у тривожний час ,
І вже його не зупинить нікому.
Ви чуєте?
Минаючи Парнас,
Шевченко повертається додому!

Ганна Овсяницька
магістрантка I курсу
спеціальності «Українська мова та література»
Запорізький національний університет
Керівник – Курилова Ю.Р.,
кандидат філологічних наук, доцент

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Wenn do mich begreifst mit dem Elend meiner Blindheit,
Habe ich das Wort in das endlos Taube all verdammt.
«Das Ich» – «Grund der Seele»
...Возвеличу
Малих отих рабов німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово.
Т. Шевченко, «Подражаніє II псалму»*

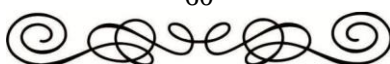

Здавалося б, у чому різниця між оптимістами і скептиками? Думка, що стала своєрідним епіграфом «Х Книжкового арсеналу», проведеного минулого року, швидше, нагадує риторичне питання. Бо ніхто ніколи, особливо у глибині душі, не має сталої відповіді стосовно буттєвих принципів як найбільш досконалої форми абсолюту. Особливо, коли під кутом зору – форми закономірностей, циклів виживання і духовних злетів нації.

Приховане завжди видається підозрілим, викликає тривогу, бо Інший – це евфемістична метафора чужинця, прибульця, мандрівника, відлюдника, мага, божевільного, художника – навіть якщо він – та людина, про яку в Письмі сказано – ближній, щирій. І якою б він не був розрадою і підтримкою, яким би не був другом, але чужа свідомість і чужий досвід – таїна за сімома печатами. Ба більше. Це те, що взагалі є недосяжним для стороннього «Я», бо лежить поза межами чуттєво-інтуїтивного сприйняття і суто біографічного досвіду реципієнта. Зрештою, кожне життя – унікальне, і його неповторність робить його особливо крихким, беззахисним і тому – важливим.

Існує ризик, що чиясь необережність може це життя знищити. І тому травма несе потенційний стан дефекту. Або прихований. Або аж занадто явний. Депресія іноді затягує, як дементор. І разом із тим – спонукає до чогось більшого, трансцендентного – до дії, наслідки якої лежать поза утилітаризмом тверезо налаштованого світу. І тоді створене починає жити власним життям, як дитина, якій щойно перетнули пуповину.

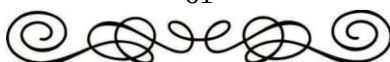
Геній – поза смертю й поза історією, як і ген. І найменшого іноді цілком достатньо, аби те, що, здавалось би, знищене й прибите пилом, брудом, зневірою, відродилось. І це нам дає усвідомити геній Шевченка. Він вселив людству розуміння, що нація – не вироджена, якщо навіть забута усіма. І що навіть забуття – не найгірша річ, якщо пам'ятає хоча б один. Бо геній завжди спонукає до творчості. І тому всі ті, що прийшли у цей світ після Тараса – воїни, митці науковці, священники, вчителі, лікарі України тощо – вирости на його «Кобзареві» так само, як діти в більш ранні епохи вирости на Святому

Письмі (але, як показує практика, одне іншому не завадить, позаяк усе походить із єдиного джерела – Слова).

Скептик скаже, що страждання не буде почуте, бо слова нічого не варті (і діла нічого не варті). І тому кожен приречений. Але оптимізм – на те й оптимізм, аби в найскрутніші часи людина могла подати голос, покликати на допомогу, прийти заради визволення. Слово матеріальне, бо воно – ланка між душею і тілом, людиною і космосом. Бо все, *втілене* у слові, так само стає тілом, реальністю. Інколи навіть – *перевтіленням*, реінкарнацією, яка – неможлива без прощення, відпущення, прийняття себе, прийняття, зрештою, інших.

Прокльон слова – те саме, що анорексія, він – як спроба ізоляції. Але слово тебе, – і ким би ти не був, – все одно знайде, позаяк воно – твоя вища сутність. Слово – це як ангел-охоронець, як порада, як спогади про те, що твої батьки тобі говорили в дитинстві. І це не може тебе не тримати на плаву, бо у скрутні часи завжди згадується найкраще. Якісь теплі слова і моменти глибокої відчайдушності. І саме вони тебе забирають у дементорів, у чорних дір, що майже перемогли, але чия поразка – закон. Бо слово – сторож. Навіть коли приречене на глухоту. Бо обов'язково знайдеться той, хто здатен почути трошечки більше. І, зрештою, розчути фальшиву ноту. Іноді такої дрібниці цілком достатньо.

Данило Павелко
здобувач освіти II курсу
спеціальність «Агроінженерія»
ВСП «Вовчанський фаховий коледж
Державного біотехнологічного університету»
Керівник – Бондарева Т.П., кандидат філологічних
наук, спеціаліст вищої категорії, методист

ЗАКОБЗАРЕНІ?

Одними з традиційних березневих свят є Шевченківські дні, які українці святкують із року в рік. І що прикметно – з кожним роком це відбувається з наростаючим пафосом (або мені так здається...).

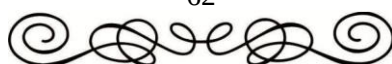
Проте я належу до представників тієї когорти, що не розділяє цей пафос, але Тарасові Шевченку можу щиро подякувати за те, що його творчість була потужним етапом нашого становлення.

Досить довгий час мені не давали спокою такі питання: якщо людина майже не жила в Україні, чи може вона називати себе українцем, навіть якщо сильно любить Батьківщину? Та не просто любить, а оспівує у віршах! Описує красу рідного краю з його хрущами, що гудуть над вишнями!

Це не єдине питання, яке викликає особисто в мене життєвий і творчий шлях Кобзаря, за що я теж безмежно йому вдячний. Мало таких митців, які прочитуються у своїх біографіях дуже виразно і постають як живі люди – зі всіма світлими і темними сторонами.

Своє ставлення про поета я довго не міг сформулювати навіть для самого себе – надто вже суперечливі думки викликають у мене рядки його віршів та його біографії. Бо, як учив Григорій Сковорода, треба жити, як пишеш, і навпаки. Але це якось не накладалося в моїй уяві на постать Тараса.

І ось нарешті натрапив на позицію Хвильового про «закобзарену Україну» – і все для мене стало на свої місця.

Хіба не через закобзареність нам досі важко зняти шаровари й віночки та вдягнути бронежилет і каску? Хіба не через закобзареність ми дивимось у якесь вузьке віконечко (з якого видно бодай хрущів з вишнями лише та, може, ще пару аналогічних пейзажів) на нашу культуру...

Я не хочу сказати, що постать Тараса Шевченка не була важливою для нашого становлення. Але я сподіваюсь, що настане час, коли ми дозволимо собі інші кути зору.

Єлизавета Панченко

учениця 8 класу

Зарічненська гімназія I-II ступенів

Комишуваської селищної ради Запорізької області

Керівник – Панченко Н.В.,

вчитель української мови та літератури

ГОЛОС КРІЗЬ РОКИ

Багато років формувалося суспільство України, невпинно змінюючись. Велику роль у цьому процесі відіграє мистецтво слова. Яскравим літературним діячем вважається Тарас Григорович Шевченко. Ставши національним символом України, поет і зараз, через своє крилате слово, впливає на сучасне суспільство, його моральність та духовність. Серед безлічі творів автора особисто я виділяю лише декілька, які, на мою думку, описують сьогоденне життя українців.

Хочу розпочати з поетичного твору «Не хочу я женитися», що належить до філософської лірики. У вірші виразно окреслено тему суперечності самотнього життя. *«А піду одружуся // З моїм вірним другом, // З славним батьком запорозьким // Та з Великим Лугом. // На Хортиці у матері // Буде добре жити, // У оксамиті ходити, // Меди-вина пити»*, – пряма цитата з твору, що характеризує переваги самотності. Всупереч першій частині, друга вказує на

недоліки такого способу життя: *«Треба було б молодому, // Треба одружитись. // Минулися молодії // Веселії літа, // Немає з ким остиглого // Серденька нагріти. // Нема кому зустрінути, // Затопити хату...»*. Тема твору завжди буде актуальною, адже кожен обирає свій життєвий шлях та оточення. Одні оберуть безтурботне та вільне життя з друзями, а інші – розділять свої злети й падіння з коханою людиною, яка зможе зрозуміти та підтримати.

У ліричному творі «Не завидуй багатому» висвітлено не менш важливу проблему, якою є заздрість. Усім відомо, що вона вважається одним із найгірших гріхів. Та кожен хоч раз у житті заздрив своєму другові, сестрі або просто знайомим через їхні перемоги та вдачу. Але не всі замислюються, якою ціною вони здобуті. Т.Г. Шевченко розумів це і прагнув показати у своїх творах. Його римовані строфи говорять самі за себе: *«Не завидуй багатому: // Багатий не знає // Ні приязні, ні любові – // Він все те наймає. // Не завидуй могутчому, // Бо той заставляє»*. На жаль, природу людини неможливо змінити, лише написавши вірша. Тому ця тема актуальна й буде такою завжди.

Припав до душі мені твір «Не гріє сонце на чужині», який також належить до жанру філософської лірики. На відміну від попереднього вірша, цій поезії притаманний патріотичний характер, що виражається у його красномовних рядках: *«...Щоб не робили москалі // Труни із дерева чужого, // Або хоч крихотку землі // Із-за Дніпра мого святого // Святії вітри принесли, // Та й більш нічого»*. Це його бачення сумної й суворой правди тогочасного буття: *«Мені невесело було // Й на нашій славній Україні. // Ніхто любив мене, вітав, // І я хилився ні до кого, // Блукав собі, молився Богу // Та люте панство проклинав»*. Ця проблема актуальна й у наш час. Значна кількість молоді залишає рідний край у пошуках свого щастя, достатку чи кохання. І лише через роки починає розуміти, що скрізь добре, де нас нема.

У нашому мальовничому краю живуть талановиті люди, які хочуть уславлювати образ Кобзаря. Наприклад, у Харкові група художників на чолі з Я. Вовк втілили в життя свій задум. Не шкодуючи часу, грошей та сил, вони створили мурал із зображенням молодого Кобзаря площею понад 500 кв.м. Це

дивовижне творіння було занесено до Книги рекордів України. Безперечно, художників надихнув поет, його мудрість і патріотизм.

Особисто я вважаю Т.Г. Шевченка національним символом, еталоном того, яким має бути митець слова, що кохає свою Батьківщину. Для мене він схожий на ідеал, до якого прагнуть всі автори, намагаючись здобути таку саму славу. Ще в дитинстві ми знайомимося з літературою через усну народну творчість і твори Шевченка, і я – не виняток. Я добре пам'ятаю рядки, прочитані першою вчителькою: «*За сонцем хмаронька пливе, // Червоні поли розстилає*». Наразі мій улюблений твір – «Чума». Сюжет цієї поезії одночасно захоплює та жахає своєю нещадністю й суворою реальністю життя людей під час епідемії. Саме цією правдивістю подобається Кобзар. Поет завжди описував лише реальні події, і саме тому він став для мене уособленням Істини.

Олена Перепелиця

учениця 10 класу

Ганно-Опанлинський навчально-виховний

комплекс «Загальноосвітній навчальний заклад

I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад»

Нововасилівської селищної ради Запорізької області

Керівник – Авілова А.М.,

вчитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

В Україні та за її межами знають Тараса Григоровича Шевченка як українського поета, письменника, художника, громадського діяча, геніальну особистість української землі. На думку багатьох українців, він є духовним батьком сучасного українського народу. У кожного свій погляд на Тараса Григоровича. Він для всіх один, але в кожного він може бути свій особистий. А ким же є Шевченко для мене?

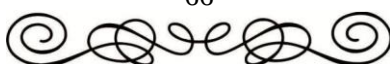
Я задаюсь цим питанням, і в моїх спогадах з'являються картинки сільської місцевості з його віршів. Ці образи є дуже близькими для мене. Як же мені подобається отой садок вишневий коло хати! Він як у моєї бабусі, де теж хрущі гудуть. І ті літні вечери біля саду після денної праці не забудуться ніколи! Це все таке рідне для мене! Ще будучи десятирічною маленькою дівчинкою, коли читала «Садок вишневий коло хати...», я зрозуміла, що Шевченкове слово для мене є чимось особливим, не схожим на інше. І з тих пір між його творчістю і мною утворився невидимий зв'язок.

А далі? А далі, зростаючи, я зрозуміла, що цей зв'язок лише посилюється. Читаю «Кобзар», а переді мною постають картинки одна за одною. І все це ніби наяву. Шурхотять сторінки книги і я мов би спілкуюсь з Шевченком. Він розповідає мені про гірку правду мого знедоленого народу, його страждання, поневіряння й сльози. Слово Тараса Григоровича завжди таке влучне, його неможливо сплутати з іншими.

Нам потрібно пишатися тим, що маємо такого геніального письменника у своїй спадщині. І вже два століття віддаляє нас від Шевченка, але його поезії, його картини забути неможливо. Незважаючи на такий великий проміжок часу, ми й тепер радимось, розмовляємо з ним, як з нашим сучасником, і кожне його слово є для нас зрозумілим та актуальним. Він ніби позирає на наше життя з небесної висоти і бачить всі клопоти й біди, смутки та радощі.

Шевченкові вірші завжди на слуху. Він ніби спілкується з нами через свою творчість, підтримує у скрутні хвилини, дає поради й учить бути єдиними та незламними. Чи маємо ми право його послухатись? Поезії Тараса Григоровича відкрили українцям двері у незнаний досі світ, дали зрозуміти, що наша мова незгірша за інші, ба навіть навпаки: такої мелодійної, задушевної мови треба ще пошукати.

Ми, українці, шануємо своїх предків, і тому не забуваємо святе ім'я Тараса Григоровича Шевченка, шануємо і прославляємо. Що ж ми зробили для цього? Нам вдалося увіковічнити його ім'я в назвах площ, проспектів, вулиць, парків, театрів по всій Україні. І це далеко не весь список. Він, здається, живе в

них, наче й зараз вигадуючи нові слова для своїх віршів, наче знову намагаючись намалювати нову картину. Так, ім'я цієї людини не забуто нами!

Мій Шевченку, дякую, що вказуєте мені шлях своїм віщим сном. Ви вчите мене берегти мир на рідній землі, усміхатись ласкавому сонцю, любити батьківську криницю, золоті хліба, сині волошки в житах. Так може робити тільки справжній патріот своєї землі. Ви залишили для нас свої заповіді. Тож виконуймо їх! Я вірю в те, що не згублю той невидимий зв'язок між нами, який, як вуглинка, жевріє в моєму, ще такому недосвідченому, серденьку.

Софія Петрова

здобувачка освіти II курсу

спеціальність «Архітектура та містобудування»

Дніпровський фаховий коледж

будівельно-монтажних технологій та архітектури

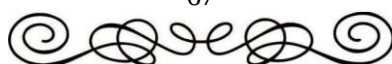
Керівник – Данюк А.О.,

викладач української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Що значить для мене творчість Шевченка? Його твори такі ж рідні для мене, як колискові моєї матері, як перші казки, що їх читала мені бабуся. Я росла й навчалася на його творчості глибоко мислити, відчувати силу та могутність свого народу, любити землю своїх пращурів, і ця любов червоною ниткою пройшла через моє дорослішання. Шевченкові твори вчили мене міркувати, висловлювати та відстоювати власні думки, до них я зверталась за порадою, втішалась словом Кобзаря у хвилини смутку.

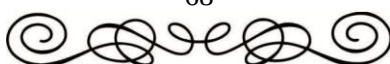
Із дитинства пам'ятаю рядки вірша: «Тече вода із-за гаю // Та понід горою. // Хлюпочуться качаточка // Поміж осокою», який я вивчила в дитячому садочку та любила радісно розповідати матусі. А коли вперше закохалась, то зачитувалась рядками вірша «Ми вкупочці колись росли».

Прихід весни у мене завжди асоціюється із Шевченковим *«Садок вишневий коло хати, // Хрущі над вишнями гудуть...»*. І багатостраждальну історію нашого народу ми усім класом також вивчали у творах Шевченка. Пам'ятаю, як разом із учителем історії України розбирали майже кожен рядок *«Тарасової ночі»* про боротьбу козацтва з польськими загарбниками під час повстання 1630 року на чолі з Тарасом Трясилом.

Рік за роком, зростаючи, щоразу знаходила відповіді на запитання, які мене хвилювали, у Кобзаря, адже він учить і чесності, й відданості, і справедливості. Навіть на сучасні події я дивлюся крізь призму таких творів Тараса Григоровича, як *«Сон»* та *«Кавказ»*. Його патріотичні заклики ніколи не втратять своєї актуальності. Шевченко, ніби наш сучасник, дивиться на все, що зараз відбувається в Україні, та закликає: *«Борітеся – поборете! // Вам Бог помагає! // За вас правда, за вас слава // І воля святая!»*. Зараз мене, як ніколи, хвилює доля України, її завтрашній день, тому всім серцем прислухаюсь до золотих слів із творів Шевченка: *«Свою Україну любіть. // Любіть її... во время люте. // В останню, тяжкую минуту // За неї Господа моліть»*.

Сьогодні я лише студентка, але я вчуся, я прагну досягти успіху в житті, і я знаю, що неодмінно в майбутньому принесу користь своїй державі – Україні! І з упевненістю можу сказати, що Шевченко – мій! – мій натхненник, мій порадник, мій заступник і мій провідник у доросле та свідоме життя! Його золоте слово навчило мене любити свою рідну землю, свою історію, свій народ, свою Батьківщину, любити усім серцем і до останнього подиху!

Наталія Пітель

учениця 10 класу

Комишуваська гімназія «Джерело»

Комишуваської селищної ради Запорізької області

Керівник – Нестеренко А.М.,

вчитель української мови та літератури

ШЕВЧЕНКО У МОЄМУ СНІ

...Отож я ліг спати

А вже підпилий як засне,

То хоч коти гармати –

І усом не моргне.

Та й сон же, сон, напричуд дивний,

Мені приснився...

Відкривши очі, я не одразу зрозуміла де знаходжуся. Я ж повинна зараз прокинутись і збиратись до школи. «То де ж я?» – промайнуло в моїх думках.

Озирнувшись навколо себе, я побачила бідно обставлену кімнату зі старими меблями, обшарпаними стінами й одним-однісіньким вікном, навіть без натяку на фіранки. За вікном же були картини, що не надто відрізнялися від інтер'єру кімнати: надворі панували убозство й безпросвітність. Людей було небагато, інколи повз хату пробігали кілька осіб, які чомусь не хотіли довго залишатися на вулицях міста. Але декілька питань усе ж постійно оберталися в моїй голові – що це за місце і що я тут роблю?

Просидівши деякий час у «своїй» кімнаті, я все ж таки вирішила вийти з хати. Куди йти у незнайомому місті? Правило «завжди йти вперед» переслідувало мене все життя, тож цей випадок не став виключенням. Не розумію, чому на мене всі так дивно дивляться? Щось із одягом? Мене більше цікавило, чому так вдягнуті **Вони**?

Чоловік, схожий на прямокутну шафу, зміряв мене зневажливим поглядом. Вирішивши, що зайві проблеми мені не потрібні, я відійшла в бік, сховавшись за кремезним дубом. Напевно, мені просто необхідно підслухати розмову чоловіків, хоч я такого й не підтримую:

– Слыхал сегодня утром, что к нам несколько недель назад пожаловал господин Энгельгардт со своей челядью, – промовив один із чоловіків, величаво розмахуючи руками. – А с ним одна интересная особа. Некий казачек, которого Тарасом величают. Говорят, очень талантлив и умён...

– Да что нам твои крепостные! В городе холера бушует. Средь моих знакомых уж несколько заболевших. Неужто тебя это не интересует?

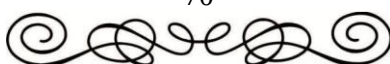
Далі розмови я не чула. Холера, пан Енгельгардт, кріпаки, тобто зараз точно не 2022 і я точно не вдома. Зібравши докупи всю інформацію, яку мені вдалося почути, я все зрозуміла. 1831 рік. Столиця Російської імперії. Санкт-Петербург.

Згадавши все, чому мене навчали у школі, і все, що я знала про ті часи, я вирішила прогулятися до центральної частини «Північної Пальміри» – саме так називав Шевченко це місто. Дійшовши до центру Санкт-Петербурга, я, не помічаючи перед собою геть нічого, натикнулася на лавку з газетами, а розвернувшись назад, потрапила під колеса воза. Останнім, що я побачила, був заголовок газети: «Роспись Большого театра».

Ось таким був мій сон, у якому було місце й такому генію людської думки, як Тарас Григорович Шевченко. Слава його навіки залишиться в пам'яті кожного українця. Хтось може вважати його справжнім патріотом, «велетнем у царстві людської культури», а дехто завжди вважатиме його малоросом, який жив на царські гроші, але ніхто не повинен сумніватись у його таланті як поета, так і художника.

Досить було однієї людини, щоб урятувати цілу націю.

Остан Вишня

Артур Резниченко
здобувач освіти I курсу
спеціальності «Харчові технології»
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Керівник – Шарова Т.М.,
доктор філологічних наук, професор

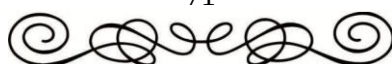
ТВОРЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

*Твої думки живі донині,
А мрії втілились сповна.
Слова, ніколи що не згинуть,
Вогнем відізвується
у кожного в серцях...*

Шевченко... Геній нації, людина, яка присвятила усе своє життя Україні та розвитку нашої солов'їної мови... Він той, кому не байдужа історія своєї нації, хто бачив щасливе майбутнє для славетного козацького роду. Недаремно колись О. Гончар казав: «Шевченко – це той, хто живе в кожному з нас. Він – як сама душа нашого народу, правдива і щира...».

Творчість Тараса Шевченка нікого не залишає осторонь... Вона різноманітна та своєрідна. Шевченко писав про все, що було на душі. По-перше – про історичне минуле України. Ця тема посідала окреме, почесне місце в його текстах. Вона простежується у таких творах, як «Тарасова ніч», «Гайдамаки», «Іван Підкова» та ін. Шевченко наче протиставляв вільне минуле тогочасній реальності, порівнював бажання боротися за Україну, згадував героїв, які загинули заради спільної мети – єдності та свободи.

Тарас Шевченко особливу увагу приділяв долі простої української жінки, став справжнім співцем «жіночої недолі». У таких відомих творах, як «Катерина», «Наймичка», «Тополя», «Причинна» та ін., він розкривав усі

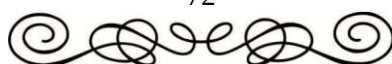

страждання й життєві перешкоди, що переслідували українок у тогочасному соціумі, співчував та водночас надихався їхньою силою. Ще з раннього дитинства Шевченко бачив муки своєї матері та сестер, на житті яких кріпацтво залишило глибоку рану, тому жіноча доля стала болісною й для самого поета. Чому українці заслуговують на таке «існування», чому колись вільний народ потопає у ярмі кріпацтва? Своєю працею він ніби закликав усіх зупинити страждання, звільнити народ та показати всьому світові, що тендітні українські жінки не заслуговують на таке становище в суспільстві.

Тарас Шевченко був справжнім патріотом своєї країни, істинним творцем українського слова, якому майбутнє України було не байдуже. Він, «апостол Правди і Свободи», усе життя боровся проти поневолення, заради незалежності, заради соборності нашої держави.

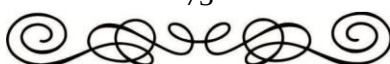
Через багато років, коли вже омріяна свобода була здобута, коли всюди лунала державна українська, мрії Кобзаря, які вже втілились у реальність, могли нівелюватись. Так, з того моменту минуло вже майже 8 років, але події Майдану назавжди залишаться в нашому серці, озиватимуться сумом та болем. Мені здається, що Шевченко ніколи б не допустив цього. Ніякого кровопролиття, суму та печалі – ми б згадували ці часи з радістю та гордістю. Не може народ, що крізь століття виборював свою незалежність, зламати все; не може ставати по різні сторони барикад, адже він повинен боротися та переслідувати спільну мету – збереження того, що залишилося від наших предків, і створення нового, того, що можна залишити після себе. *«Любіться, брати мої, // Україну любіте, // І за неї, безталанну, // Господа моліте»*, – ось заклик Тараса Шевченка.

Та сумно стає на душі, коли бачиш, який відбиток залишила війна... Думаєш, що повинно керувати людьми, щоб вбивати та калічити людей? Невже цей світ приречений на постійні військові дії? Хочеться звернутися до «вічних» слів Великого Кобзаря: *«Україно, Україно! // Серце моє, ненько! // Як згадаю твою долю, // Заплаче серденько!»*. Можна тільки уявити, як за одну секунду кардинально змінюється життя: з мирного неба над головою до постійних

вибухів та пострілів. Нікому не побажаєш цього, навіть залятому ворогу. Я вірю, як і Шевченко вірив би, що скоро настане кінець епохи суму та страждань; більше не доведеться людям ховатись у підвалах та підземеллях, шукати кращої долі подалі від дому, де, можливо, вони народилися та прожили все життя, де пройшло їхнє щасливе мирне дитинство, яке вже ніколи не настане для їхніх дітей... І скінчиться війна, а разом з нею – страждання для всього українського народу.

Розумію та усвідомлюю, що скільки людей, стільки може бути й думок. Однак ми, сучасна молодь України, повинні зберігати національне надбання українського народу, бо це і є скарб нашої нації. Ми маємо з гордістю нести ім'я Великого Кобзаря крізь роки, перечитувати його твори, переосмислювати їх, а «невмирущий дух поета» (П. Грабовський) буде завжди надихати та надавати сили. Тож будуймо своє щасливе майбутнє заради пам'яті про того, хто всього себе присвятив Україні, чиє ім'я викарбуване на сторінках історії! Вірю, що український народ сильний та здатний утримати незалежність нашої країни! Тільки спільними зусиллями, єдиними думками та силою волі ми зможемо подолати будь-які труднощі та пропагувати українське слово у віках!

Катерина Саджениця

учениця 11 класу

*Азовський заклад загальної середньої
освіти I-III ступенів Розівської селищної ради*

Пологівського району Запорізької області

Керівник – Дашевська М.В.,

вчитель української мови та літератури

ВІЧНІСТЬ ШЕВЧЕНКОВОГО СЛОВА

Орю

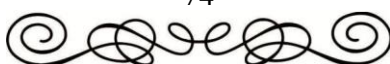
Свій переліг – убогу ниву!

Та сію слово. Добрі жнива

Колись-то будуть.

Тарас Шевченко... Це ім'я звучить для мене ще з раннього дитинства. І не дивно, бо його портрет, обрамлений вишитим рушником, прикрашав нашу хату. А його «Кобзар» лежав поруч із бабусиними іконами. І коли я вперше читала «Садок вишневий коло хати...», «Тече вода з-під явора...», «Зацвіла в долині...», «Думи мої», то мені здавалось, що це все я бачу на вишитих рушниках.

Нині про поета я знаю, здається, все: від його босоногого дитинства – до останніх років у сирій петербурзькій майстерні. Знаю напам'ять багато його віршів. І не перестаю дивуватись, як у епоху, що знищувала найкращих, найславетніших синів своїх, мучила в катівнях, убивала на дуелях, вішала, народився один із найбільш волелюбних геніїв – Тарас Шевченко. До того ж, не дворянин, а кріпак. Невтолимий біль, душа невсипуща, доля власна, доля близьких і рідних – ось чим він перейнявся. Я зрозуміла, чому йому не було потреби ні нагинатися до народу, ні тягнутися до нього. І ті «жнива» прийшли. Тарас Шевченко став одним із народних пророків, титаном духу, першим, хто закликав: «...вставайте, кайдани порвіте!».

Сьогодні, в буремний, неспокійний час я зрозуміла, що нам дуже потрібні сила духу Шевченка, його незламна віра в те, що «*буде правда між людьми*». Вдивляюсь у портрет Кобзаря, вчитуюсь у рядки його творів і мимоволі замислююсь: звідки в невільника стільки лицарства й незламності? Звідки в мужицького сина таке сократівське чоло, очі мудреця? Як цей сирота з нужденного села, де чи не єдиним вчителем був п'яний дячок, піднявся до вершини людської думки? Звідки така шляхетність, гідність у житті і творчості? І розумію – це не риторичне питання. Бо все це дав йому народ, що понад усе цінував слово й волю, народ, котрий мав бібліотеку Ярослава Мудрого та Києво-Могилянську академію, поета-філософа Григорія Сковороду й полководця Богдана Хмельницького. Народ, в історії якого шабля й пісня завжди були поряд. Запорожці, серед яких немало було випускників європейських університетів, які не мислили свого існування без кобзи, без пісні. Знали про це й вороги наші, а тому передовсім намагалися знищити пісню і слово. Народ, історія, епоха народили Шевченка, а Шевченко дав народові самоусвідомлення. Така моя думка. Для мене Шевченко – це речник нашого народу. Саме він започаткував відродження української мови. Писав нею, коли реакційна влада вважала її діалектом, «наречієм», а чимало «землячків» соромилися материнської мови:

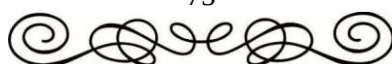
Україно! Україно!

Оце ж твої діти.

І тут я згадала, що, практично, більшу частину життя Шевченко прожив за межами своєї землі, але рідної мови не лише не забув, а й обробив її, відшліфував народне слово, підняв його до вершин світового письменства. А запопадлива цензура методично випалювала «крамолу» – живе Шевченкове слово, але, я впевнена, ніколи не зможе випалити. І це дивовижно – історія творення, а в ній головне – незнищенність «Кобзаря»! Мов птах Фенікс відроджується він з попелу! Такого в літературі я ще не зустрічала.

Хочеться повторити поетові слова:

Послужи, моя ти зброе,

Молодій ще силі!

А хіба не послужила? Весь світ облетіли кадри з Майдану, коли молодий вірменин, громадянин України Сергій Нігоян цитував Шевченка:

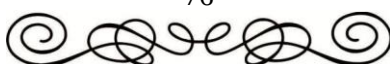
Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

Шевченко йде світом. На всіх континентах звучить його слово, на всіх континентах зведено йому пам'ятники. І ніколи не зміліє ця повноводна ріка шани й любові до поета. Ніколи не згасне Прометеїв вогонь «Кобзаря», котрий підхоплюють усе нові молоді руки й серця, щоб передати наступним поколінням. І, можливо, колись я буду молода щаслива мама, посаджу біля себе малесеньких Ганнусю чи Тарасика, чи Оксанку, і читатиму їм «Садок вишневий коло хати...», де так ніжно, з любов'ю оспівана Мати усієї Землі, берегиня, продовжувачка роду.

Естафета триває. Ось у чому невмирущість, вічність Шевченкового слова. Буде він завжди з нами, буде він завжди сучасним – і вчора, і сьогодні, й завтра. Такий мій, твій і наш Шевченко:

Він не бачив нової зорі,
А голос віщій, віщій голос кличе.
В притиснутім до серці «Кобзарі»
Карати зло, насильство і наругу,
І пам'ятать, чиї ми діти є.

Дмитро Саклаков

учень 6 класу

Мелітопольська гімназія №7

Мелітопольської міської ради Запорізької області

Керівник – Білоусова Л.О.,

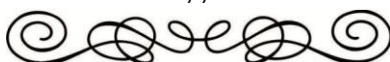
вчитель української мови і літератури

та зарубіжної літератури

«І ОСЬ ДВАДЦЯТЬ ПЕРШЕ СТОЛІТТЯ...»

Двадцять перше століття... Змінюється світ, змінюються люди, їх бажання, думки, але незмінними залишаються моральні цінності. Крізь роки від покоління до покоління передається цінний ключ – мудрі настанови пращурів, і, я вірю, перед нами відчинять двері, що так міцно приховуються від нас дійсно щасливе й гідне майбутнє.

Тарас Григорович Шевченко звертався до *«мертвих, і живих, і ненароджених»* земляків своїх, а зараз охоче звернувся б і я до нього. Безумовно, така сильна духом, волелюбна, талановита людина є невмирущою, вічною, оскільки й сьогодні скрізь відчувається присутність видатного Кобзаря. Так, він відійшов у вічність, але його душа розривалась на шматочки від страждань свого народу, болісно переживала всі негаразди рідної землі, турбувалась, уболівала за наше сьогодення. Хіба Тарас Шевченко не наш сучасник? Наш! Це наша нескорена надія, вічна пам'ять, чиста совість, могутні крила, одвічний біль і палке серце! Я довго думав про те, якою могла б бути наша з ним зустріч. По-перше, мабуть, мені просто хотілося б подякувати йому за те, що саме він мав у серці те, що не вмирає. Мав і, сподіваюсь, передав нам, своїм нащадкам. По-друге, я попросив би його стати ключем лелек, які на своїх крилах і далі нестимуть святу істину – «Хто ми? Чиї сини? Яких батьків?». По-третє, просто дивився б у мудрі очі, намагався перейняти ту палку любов до

всього живого, попросив би навчити мене не боятися перешкод на життєвому шляху, не втрачати надію, так самовіддано любити Україну, жити нею, вдихати пахощі неосяжного безкраю, а головне – діяти. Так, не просто любити, а щось робити для неї... Поет просив земляків своїх згадати історію свого народу «*од слова до слова*», звертати увагу на, здавалося б, незначні деталі, не минати «*ані титли, ніже тії коми*». Мені б дуже хотілось розповісти мудрому пророкові про все, що переживала і від чого потерпає зараз рідна земля: геноцид, голодомор, розруха, війни... Але ми вижили, вистояли, вийшли зі стану коми, яка міцно тримала нас ланцюгами бездуховності й принижень. Наприкінці я б розповів Кобзареві, що теж пишу поезію, та запропонував написати разом вірш про Мелітополь, який би лунав усюди. А його перші рядків будуть такими: «О великий Мелітополе, // дякую, що нас зростив // та від усіх тих окупантів // ти нас мужньо захистив!».

Отже, байдуже, коли саме ти живеш: у минулому чи сьогодні, байдуже, пишеш вірші, картини чи обробляєш поле, головне – чим живеш. Пам'ятати про минуле, діяти сьогодні, вболівати за майбутнє – це мета справжнього та гідного сина України. Пам'ятаймо, що саме Людина творить Історію.

Григорій Семенко

учень 8 класу

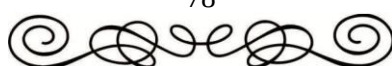
Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №19

Маріупольської міської ради Донецької області

Керівник – Рубленко В.М., вчитель історії

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Кожному із нас відомі ім'я та прізвище Тараса Шевченка!!! Кожен із нас знає, що робив у своєму житті Тарас Григорович!!! Всі знають Тараса Шевченка як українського поета, який боровся проти російської імперської

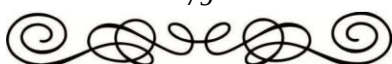
влади. При цьому не всі знають, що Тарас Григорович був художником та залишив нам велику художню скарбницю різних художніх творів.

Розмірковуючи над постаттю Тараса Григоровича Шевченка, я замислився: «Мій Шевченко» чи «Наш Шевченко»? Я думаю, що, напевно, «Мій Шевченко», адже я буду говорити проте, ким для мене особисто є постать «українського Кобзаря».

Мій Шевченко є поетом та художником, в'язнем і мандрівником, кріпаком і солдатом, наймитом та «людиною епохи». Мій Шевченко не лише через слово закликав людей боротися за власну свободу, гідність та національну незалежну державу, в якій кожна людина буде мати щасливе життя і пануватимуть загальнолюдські цінності. Мій Шевченко є борцем, оскільки особисто боровся проти тогочасної влади, яка не давала свободи всім народам, що жили в Російській імперії, незалежно від того, хто ти: росіянин, українець, поляк, кримський татарин чи єврей. Мій Шевченко для мене є прикладом сміливості, відчайдушності, героїзму, жертвовності, впевненості, відвертості, опозиційності, твердості, свободи, нескореності, страждання та справедливості.

Мій Шевченко є пробудником кожного народу, який жив у царській Росії та страждав від жорстокої російської влади. Кожний, хто читав чи слухав Тараса Григоровича, не тільки розумів, хто він такий, а й бачив, що потрібно робити для того, аби змінити власне тяжке життя. Через літературні та художні твори Т. Шевченка українці почали усвідомлювати власну національну ідентичність, пишатися славним історичним минулим козаків, які боролися проти російської влади. Тарас Григорович закликав передусім кріпосних селян стати на шлях вільних козаків та розпочати національну боротьбу проти російської влади. Мій Шевченко через власні твори повернув українцям історичну пам'ять та надихнув на боротьбу простих людей.

На сьогодні, мій Шевченко продовжує надихати сучасних українців на боротьбу за власну свободу, гідність та незалежність проти російської влади, яка прагне відібрати свободу в Україні та її громадян. Мій Шевченко є не лише символом боротьби проти національного та соціального гноблення. Мій Тарас

Григорович є і безсмертним неперевершеним майстром слова, і є володарем слова, пензля та співу, і голосом душі, крику, сліз, стону та гніву.

Отже, постать Тараса Григоровича Шевченка є багатогранною, і незважаючи на те, чим займалась ця людина, ми маємо брати з нього приклад для власного особистого життя, відстоюючи певні ідеали свободи та гідності як людської цінності, шанування історичного минулого, усвідомлення власної національної ідентичності та збереження національної пам'яті про трагічні сторінки історичного минулого.

Яна Семеренко

учениця 10 класу

КЗ «Кам'янська гімназія» Василівської міської ради

Запорізької області

Керівник – Шевчук В.І.,

вчитель української мови та літератури

«КОБЗАР» – МІЙ БЕЗЦІННИЙ ДУХОВНИЙ СКАРБ

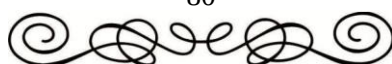
Кобзарю! Знов до тебе я приходжу,

Бо ти для мене – совість і закон.

Л. Костенко

Думки... Думки... Вечорова зимова печаль опускається за вікном мого дому. Ще десь забарився морозний серпанок. Лютий подарував сьогодні сльотаву погоду. На душі – легка зажура. На моєму столі – «Кобзар». Іноді мені здається, що він чекає, коли я візьму його до рук, знову поділюся з ним своїми думками, хвилюваннями, спитаю в нього поради.

Із трепетом перегортаю пожовклі від часу сторінки. Вони пам'ятають обпалене війною дитинство моєї бабусі, її невгамовну юність, поважну зрілість. Бабуся часто говорила, що ці вірші написані ніби про її життя, сповнене щастя й горя, зустрічей і розлук, досягнень і втрат.

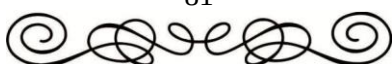
«Кобзар» був другом та порадиником моєї мами, джерелом натхнення моєї старшої сестрички. Сьогодні він став оберегом і для мене. Пам'ятаю, коли вперше взяла до рук цю маленьку книжечку. Чомусь серед десятків яскравих книжок з казками та дитячими оповідками завжди вибирала її. Читати ще не вміла, але з цікавістю розглядала малюнки. Дуже плакала, дивлячись на маленького хлопчика в старенькій ряднині, що самотньо сидів під тином.

Пройшли роки... Мені вже 16. Все своє життя мандрую творчістю Великого Тараса. Я двічі виборювала перемогу на фінальному етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Шкода, що не побувала на Чернечій горі, не вклонилася тій святій землі, яка прийняла на вічний покій нашого Генія, Пророка, Батька.

«Кобзар» є настільною книгою нашої родини. До нього звертаюсь у хвилини радості та смутку, питаю поради. З Шевченком розумію, що всі негаразди пройдуть, з ним усі біди чомусь стають набагато меншими. Він є поводитирем мого життя. Вдячна своїй мамі, що в нашій родині шанують книги, що в моїй душі рясно проросло зернятко любові до рідного слова, до України, до поезії Великого Кобзаря.

Прекрасна, яскрава, натхненна творчість Тараса Шевченка! Чи згодні ви зі мною? Вона щоразу справляє на мене незабутнє глибоке враження. Разом із поетом я співчуваю дівчатам-покриткам, уболіваю за долю України, подорожую чарівними куточками рідної землі, засуджую тих, хто *«неситим оком // За край світа зазирає, // Чи нема країни, // Щоб загарбать і з собою // Взять у домовину»*. Не можу говорити про Шевченка в минулому часі. Його вірші лунали на Майдані Незалежності під час Революції Гідності. Його поезії надихають мужністю наших захисників кордонів сьогодні. Він тут, поряд із нами. І голос його чути у віршах полум'яних:

*Свою Україну любіть,
Любіть її... во время люте,
В остатню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

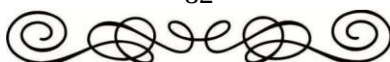

У творах Кобзаря знаходжу відповіді на більшість питань, що хвилюють мене, як і всіх українців. Подумки повторюю його слова, бо немає магії сильнішої, ніж магія слова. А Україна наша зараз потребує голосу Великого Тараса. Чи не так? Поневолювачі нашого народу багато зробили і роблять тепер, щоб ми забули мову батьків, стали «іванами» без роду і племені, частиною «велекої і могучей». Творчість Тараса Шевченка є неопалимою купиною, тим незгасимим полум'ям, яке повинно розпалити смолоскип нашої пам'яті, нашої свідомості, нашого героїчного минулого. Поет нагадує нам, «хто ми є і чий сини». Я розумію, що ми не маємо права бути «байдужими онуками» Тараса Шевченка. Вчитуюсь часто в його духовний заповіт: «Учітесь, читайте, // І чужому навчайтесь, // Й свого не цурайтесь...». У нелегкий для України час живу з вірою:

*І забудеться срамотня давня година,
І оживе добра слава, слава України...*

Я – донька великої, сильної, незалежної України. Я – частинка степів запорізьких, безмежних, як Всесвіт. Я – частинка славетного козацького краю, вільного, як вітер. Краю, який так любив Шевченко. Поет був родом козак, а духом – запорожець. Слово «запорожці» завжди писав із великої букви і часто відвідував колиску запорозького козацтва – острів Хортицю. Там нерідко буваю і я. Люблю подорожувати Тарасовою стежиною. Стільки вражень... Неймовірні відчуття! Уявляю той далекий 1843 рік, мрію, фантазую про зустріч із Поетом, відчуваю нерозривний духовний зв'язок із ним... Я горда з того, що є донькою народу, котрий має такого генія, як Тарас Шевченко. Перечитую й перечитую «Кобзаря», знову і знову черпаю із поезій ту цілющу силу, що допоможе нам захистити, відстояти нашу Україну сьогодні та зробити її такою, якою її бачив у своїх мріях Поет, завтра. Бо за сьогоднішній сльотавий мирний світанок, за цю тривожну мить очікування, за журливу пісню Дніпра-Славути, за щасливі усмішки людей, за пам'ять наших предків, за можливість спілкуватися рідною мовою, мати право вибору, за волю, за Україну ми повинні боротися:

Борітеся – поборете!

*Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

Сердюк Катерина
*здобувачка освіти IV курсу
спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка
Керівник – Кириленко Н.І.,
кандидат філологічних наук, доцент*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Символ української нації. Пророк. Вогонь, який ніколи не згасне в серцях українців. Велет духу... Усе це про славного Сина України – Тараса Григоровича Шевченка. Вивчати його замало – ним треба жити! Шевченко – це сила і надія, воля і слава, сила і краса, велич думки і світоч слова.

Два століття віддаляють нас від Тараса Григоровича, та щодень він стає ближчим, потрібнішим і таким дорогим для України. Його творчість була, є і буде нетлінною скарбницею українців, нашою часточкою духовного єства. Його рядками можна говорити і на форумах та конференціях, і наодинці з найближчими людьми. Кобзар пробудив національну гордість, національну свідомість, віродив національну культуру. І як не дивно, саме сьогодні Тарас Григорович стає таким зрозумілим, доступним для кожного, хто читає його рядки, які є не просто звичайними словами, а непорушними заповідями для майбутніх поколінь.

Чому? Чому навіть сьогодні, через віки, Тарас Шевченко привертає до себе увагу? Адже вже скільки про нього написано, осмислено, проаналізовано!

Здається, ми знаємо про нього все. Та, впевнена, це лише ілюзія. Щоб збагнути й досягнути Тараса Григоровича, потрібне не одне століття, бо скарбниця його таланту вічна й невичерпна.

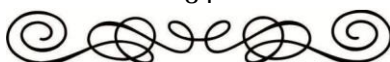
Його слова вражають своєю правдивістю, відкритістю, пророчою силою. У серцях вірних синів слова Кобзаря запалювали віру й надію, ворогів – пекли нищівною критикою, відступників – спопеляли нещадним духом національного сорому. Провідні мотиви його творів, проблематика, його ідеї мають потужну силу. Сказати, що Тарас Григорович ішов у ногу з часом – не сказати нічого. Він завжди був на крок попереду, випереджаючи час і простір.

Осягнути Шевченка не так вже й просто – у ньому поєдналися різні грані його таланту. Він – творець нового ритму сердець українців, ритму безкорисливої, жертвовної любові до Батьківщини. Тарас Григорович запалював майже два століття тому і запалює сьогодні серця нації вогнем, ненавистю до ворогів. Він «будував» Україну в той час, як її вже не існувало, вимріявши, вистраждавши її. Він своїм гордим Прометеевим духом розірвав кайдани рабства, блюзнірства, лицемірства.

Нові молоді покоління все частіше звертаються до Тараса Григоровича. Адже Шевченкова зоря, яка спалахнула майже два століття тому, спалахнула настільки потужно, що й нині яскраво випромінює любов до життя, до народу, пробуджує чуття до соціальних, політичних, культурних зрушень та оновлень.

«Що Кобзар міг принести своїй нації?» – запитаєте ви. Великі почесті? Золоті лаври? Славу? А подарував Тарас найголовніше і найдорожче для нього – долю борця за правду, полум'яного патріота, захисника народу. Він завжди стояв на сторожі своєї Батьківщини, рідного слова, ішов попереду з відкритим серцем. Шевченко для мене є і буде завжди сучасним, адже він – національний символ і наша гордість, голос і совість народу.

Власна доля... Та що вона важить у порівнянні з долею Батьківщини?! Погодьтеся, життєвий шлях Кобзаря є справді подвижницьким. Він не замкнувся в собі, не збайдужів, не відступався від високих моральних ідеалів. Ніщо не могло зламати його: ні кріпацька доля, ні сіра нужденна буденщина, ні

арешти, ні заслання. Навіть у найтяжчі моменти він найменше дбає про себе, адже сенс його життя – це Україна:

*Мені однаково, чи буду
Я жити в Україні, чи ні...
Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені!*

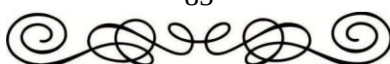
...Минають роки, тліють фрагменти історії, губляться книги, стираються літописи, але живе Шевченко, його помисли, ідеї живуть у кожному з нас. Шевченків «Кобзар» у всі часи був другою Біблією для українців, адже це не просто збірка поезій. У ній заковані духовні закони українського народу, його права та свободи. «Кобзар» – це кодекс честі та моралі кожного з нас.

То чи не час нам замислитись над пророчими словами Кобзаря?! Адже він говорив не від українського народу – він промовляв вустами самого народу.

Наталія Соколюк
здобувачка освіти II курсу
спеціальності «Початкова освіта»
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ)
Керівник – Деркачова О.С.,
доктор філологічних наук, доцент

БОРІТЕСЯ – ПОБОРЕТЕ. ВАМ БОГ ПОМАГАЄ!

3 грудня 2013 року мій Шевченко промовляє до мене голосом Сергія Нігояна, Героя Небесної Сотні. Кількасекундне відео, в якому століття історії нашої України, яку намагалися витоптати, спалити, поставити на коліна,

роздерти на шматки, втопити у крові, забрати останній шматок хліба. І щоденна боротьба, бо ж «*Борітеся – поборете*».

Як Шевченко знав? І чи міг він передбачити, що з іншого століття хлопець у самому серці України на барикадах промовлятиме до своїх співвітчизників його словами? Тоді і зараз Шевченкове слово не раз нас підтримувало. Воно зігриває, дарує віру; хтось промовляє його як молитву, хтось немов мантру, хтось ворожить на сторінках його «Кобзаря» в пошуках іншої, кращої долі для України. Такий він рідний, такий він наш, такий сучасний. На наших барикадах, у наших серцях.

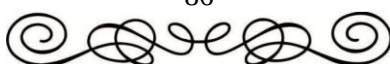
У кожному його творі проглядає велика й делікатна любов до рідної землі. І кожен його вірш – це біль серця за рідний розтерзаний край без власної держави та керманича-українця.

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

Він чудово знав, що таке життя без волі. Кріпаччина, довгі роки солдатської муштри, заборони робити те, що тобі вдається найкраще і без чого ти не уявляєш свого життя. І ось, коли ти начебто на волі, приходить чітке усвідомлення, що немає ніякої волі, а є імперія, яка готова змести все: і твою землю, і твою мову, і тебе, українця.

Непростим був шлях України до свободи. Багато крові було пролито за її суверенність та незалежність. Минули роки і навіть століття, але нащадки видатного поета промовляли, коли вголос, коли пошепки, коли подумки оте:

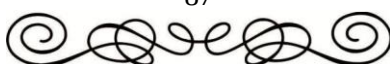
*...вставайте,
кайдане порвіте
і вражою злою кров'ю
волю окропіте...*

Вставали і йшли. Йшли на барикади, виставляли проти ворога дерев'яні щити, йшли беззбройні, але з Шевченковим словом, бо ж за нами правда і воля. Хіба не так?

Поезія видатного українця припала до серця не лише його співвітчизникам, вона перекладена багатьма мовами світу і сповнює людські серця любов'ю до волі, закликає до боротьби. Стає зброєю. Безжальною, але справедливою.

У ці нелегкі для нашої Вітчизни дні, коли на сході України вже кілька років іде війна та гинуть наші співвітчизники, коли на кордоні з Росією стоять війська, готові вдертися в будь-яку хвилину на нашу землю, коли нам говорять готувати тривожні валізи й тікати, я згадую голос Сергія Нігояна, Шевченкові рядки *«Борітеся – поборете»* й розумію, що нам немає, куди тікати, бо це наша земля, наша воля, за яку заплачено занадто дорогу ціну попередніми поколіннями українців. Ми не можемо їх зрадити і мусимо перемогти, бо дітей треба виховувати у свободі та перемозі, а не у зрадах та поразках. І тепер ми повинні боронити нашу землю й Шевченкове слово, яке нас зігрівало, не давало стати на коліна, дарувало надію, впевненість та силу. Тримаймося за свою землю, боронімо нашу крихку незалежність із Шевченковим словом у серці та відданістю Україні!

Феріде Сулейманова

учениця 9 класу

Філія «Терпіннівська гімназія»

Терпіннівського ОЗСО I-III ступенів «Джерело»

Терпіннівської сільської ради

Мелітопольського району Запорізької області

Керівник – Сечкар Ю.О.,

вчитель історії та правознавства

«НУ ЩО Б, ЗДАВАЛОСЯ, СЛОВА...»

Тарас Шевченко... Хто він для кожного з нас? Світоч? Геній? Символ української нації? Пророк? Творець, чиї слова більш як двісті років западають у серце, бентежать розум, змушують думати, відчувати, сподіватись, боротися?

Для мене Тарас Шевченко – не просто поет, письменник, художник, дивовижна особистість, а людина, життя якої сповнене таємниць і загадок, які навряд чи комусь вдасться розкрити. Він як величний сфінкс, що притягує до себе крізь століття й уже не відпускає від себе, своїх творів.

Та чи замислювалися ми колись, яким він, наш Великий Кобзар, був насправді, десь у глибині самого себе? Якими мріями він жив, що надавало йому крила, на що сподівався, що планував, на що жалівся, як боровся (чи ні?) із самотністю, що впродовж свого такого яскравого, але недовгого життя шукав? У кожному вірші можна спробувати знайти відповіді на свої ж питання, ми бачимо у творах Кобзаря те, що рідне й близьке, але тільки крізь призму своїх почуттів і світосприйняття. Слова, які нам залишив Шевченко, дозволяють нам доторкнутися хоч на мить до його дивовижного Всесвіту:

Моя любов, моя висока!

Не відпускай мене, храни!

Храни від буднів, злого ока,

Храни мої пречисті сні!

Яка палітра почуттів у цих рядках, скільки надії й сподівань, скільки любові в цих словах! Та в них відчувається нестерпний біль, а якою ж тугою огортається серце, коли вчитуєшся в ці рядки і розумієш, яке ж воно глибинне – це почуття, почуття кохання Тараса Григоровича! Він постійно шукав кохання, знаходив, захоплювався безтямно, відчайдушно, болісно втрачав, розбивав серця, розбивали серце йому. Кожна історія кохання Великого Тараса – як зірка, що палає, яка стрімголов зірвалася з неба, як політ у прірву юності й краси, Боже наслання чи Боже прокляття, роман із трагічним фіналом. Доля неодноразово посилала йому труднощі, нещастя, розпач і пекучу самотність, яка розривала душу, троїла його бідне серце, калічила його духовно, але, може, такою була розплата за геніальність, подаровану Богом. Доля генія жорстока. Не подарувала вона Кобзареві дружньої родини, не наділила тихим сімейним щастям – як примара, з’являлася і зникала надія на просте людське життя:

*Мені ж, мій Боже, на землі
Подай любов, сердечний рай!
І більш нічого не давай.*

Ці слова з його «Молитви», написані незадовго до смерті, немов останнє благання про найпотаємнішу мрію, та не судилося... Ох, як хотів Шевченко цього раю, як вимолював його:

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б’ється – ожива,
Як їх почує!.. Знать, од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть меж люди!*

Нам залишилися його слова, які не мають обмежень у просторі, в часі, які підіймаються до неба, до недосяжних вершин духу генія, де немає розбитих Тарасових мрій, надій, розчарувань, самотності й душевної порожнечі. Минуть роки, століття, а з українським народом будуть безсмертні Тарасові слова, і завжди буде той, «хто зробив своє велике діло, хто не зазнав щастя живим і

кого ждало інше щастя вже по смерті, тяжко зароблене щастя, безсмертна слава
во віки і віки...»

Вадим Сухобрус

учень 9-Б класу

Запорізький навчально-виховний комплекс №67

Запорізької міської ради

Керівник – Барахова Л.О.,

вчитель української мови і літератури

РОЗДУМИ КАМ'ЯНОГО ВЕЛЕТНЯ

Сонце схилилося до заходу. Його промені навкіс пронизували віти
осокорів і верб понад Дніпром, золотили урвища, перебирали мереживо
хмаринок над широкою, повноводною рікою, всміхаючись пам'ятнику
великому Кобзареві, доля якого стала частиною долі неньки-України.

«Розкажіть-но, ви, Дніпрові хвилі: чому ви так поспішаєте, куди і звідки
біжите?» – стримуючи їх, цікавиться Шевченко. І забелькотіли прозорі краплі,
схожі на перли, розповідаючи, що були сніжинками минулої холодної зими;
градинками, що заподіяли великої шкоди – побили важке колосся; росинками,
що напоїли спраглу конвалію; сльозами, що котилися з дитячих оченят;
теплыми краплинками крові, що заливають землю.

Схилив Тарас свою кам'яну голову від важких дум про українську
землю – цю бездомну сироту, нещасну бранку, продану й прокляту. Кара на
Україну, а за що?

Стільки тягнулося до тебе жадібних, загребущих рук, які хотіли її
«загарбать і з собою, // Взять у домовину»! Хозари й половці щербили об тебе
свої мечі. Татаро-монгольські орди шарпали тебе, палили і плундрували. Не
раз, не два ти була порубана й посічена. Не раз, не два голова твоя вкривалася

попелом, ніби сивиною. Розпач, переляк і непевність оселилися на українській землі.

Та вона мужньо зносила всі бурі й напасті. Щедро обдарована волею до життя наша ненька-Україна. Запорізьке козацтво стало на її сторожі. Проливають свою кров козаки, захищаючи рідний край. У когось уже охолола шабля, і він востаннє бачить побратимів. А комусь у гарячі груди встромили списа й залишили помирати. Стогне земля від суворої, тяжкої долі. Але вона, не знаючи спокою під сполохом дзвонів, у заграві сигнальних вогнів і незліченних пожарищ, на подив ворогам підіймається перед ними, дедалі могутніша й величніша. Усміхається барвистою веселкою квітів, наповнюються соком виноградні грона.

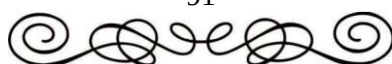
Полегшено зітхнув Кобзар, згадавши, як зло відступило до найдальших обріїв уяви. Незалежна Україна! Викохана мрія Тараса... Можна було жити й кохати, сміятися і співати, прислухатися до шелесту трав, мов до власного дихання.

Але знову схиляє голову сивовусий Шевченко від сумних спогадів. Тепла ніч... Тиша, спокій... Раптом короткий шквальний залп артилерії... Довга кулеметна черга, швидка й захлинаюча... Короткі постріли снайпера... Люди в паніці вибігали з домівок. Хтось падав – і трава ставала червоною від крові.

Наче в жахливому сні, дивиться кам'яний Кобзар на скалічені людські тіла, на чорну примару, яка торкається їх своїми скривавленими руками. Це Війна, старша дочка Зла. Кровопролитна, руйнівна.

Зажурено спостерігає кам'яний велетень за тим, як Війна далі пошкандибала по українській землі, тримаючи за спиною мішок із злиднями, бідами, хворобами, прокльонами, смертями, втратами, гіркими сльозами та жахливими снами уночі тих, хто пройшов це пекло.

– Які ще тривоги судилося пережити рідній землі? – з болем у серці думає Кобзар.

Світає. Уся земля, здавалося, зацімліла й припинила в цю урочисту годину, вклоняючись пам'ятнику Тарасові Шевченку. Її доля тісно переплелася з його власною долею, її історія стала і його власною історією.

Із-за обрію владно йде світанок, якому всміхається славетний Кобзар. І несуть Дніпрові хвилі до мого серця Шевченкові поетичні рядки:

*Встане слава мати Україна
Щаслива і вільна!*

Владислав Ткаченко

учень 9 класу

Вознесенська гімназія «Орієнтир»

Костянтинівської сільської ради

Мелітопольського району Запорізької області

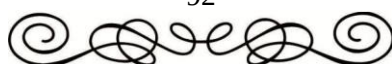
Керівник – Удовиченко Т.Л.,

директор ЗЗСО, вчитель української мови та літератури

ДУЖЕ ЗИМНО В РІДНІЙ УКРАЇНІ...

У кожного народу є свої пророки та генії, якими пишаються та на яких рівняються. Є такі, про яких згадують, коли знаходять у їх творчості відповіді або поради лише на певному етапі життя. А є такі, які вічні, актуальні в будь-яку пору року історії людини, нації, країни: весна – розквіт, прогрес; літо – період прийняття важливих рішень; осінь – підбиття підсумків; зима – крах ілюзій та період подій, від яких холод по шкірі. Саме такою історичною постаттю для мене є Тарас Григорович Шевченко, творчість (та й саме життя) якого пронизано всеохоплювою, сліпою, безграничною, безкорисною любов'ю та турботою про свою «неньку-Україну» і свій народ у будь-яку пору року його історії.

Зимно... Дуже зимно в рідній Україні останні 8 років... Війна... Крах ілюзій... Мороз по шкірі... Холодна земля покриває тіла тих, хто любить свою

Україну, тих, за ким плачуть теплі серця, які живуть мріями про весну в нашій країні, про життя під мирним небом... І беруть живі в руки твори Шевченка, і гріють душі вірою в майбутнє, бо вони живуть ним.

Убивають кращих, захоплюють у полон синів та доньок України, знущаючись над ними, але вони незламні, бо живуть вони ним: *«Я так її, я так люблю. // Мою Україну убогу, // Що проклену святого Бога, // За неї душу погублю!»*. Шкода, що ці Шевченкові непереможні слова, викарбувані в серцях безстрашних українців, звучать під час похмурих днів у супроводі свинцевих мелодій смерті та розпачу.

І саме зараз, у страшні часи історії нашої Батьківщини, ми цитуємо генія-Кобзаря, бо він – символ національного відродження і могутнє духовне єство українського народу. Саме тому, починаючи з 2014 року, на барикадах Євромайдану, у бліндажах на Сході, в церквах на неокупованих територіях, у молитвах небайдужих українців звучать слова Шевченка, наповнені вірою в Бога та перемогу України:

*Народе мій, для всіх завжди відкритий,
Не вір, що воля з'явиться сама,
Не дай себе підступно обдурити –
Мовляв, дороги іншої нема...*

Сила Шевченка в римах, які наповнені національною свідомістю, любов'ю до рідного народу та своєї України, заклику до боротьби. А ще сила його слова, як на мене, у здатності прощати... Лише сильні духом на це здатні.

У кожного *«своя правда, і сила, і воля»*, а я хочу перейняти у генія українського народу, борця за волю і свободу саме здатність прощати. Нехай ціною цьому затяжна зима в історії нашого народу, смерть найкращих, срібло у волоссі живих та втрачене сьогодні...

*І – о диво! трупи встали
І очі розкрили,
І брат з братом обнялися
І проговорили*

*Слово тихої любові
Навіки і віки!
І потекли в одно море
Слав'янській ріки!*

Нехай Бог згадає про нас, як це пророчив Шевченко! Нехай прийде справжня весна в Україну, бо її ми вже не зустрічали так довго, бо було зимно в рідній Україні останні 8 років... Бо «*нема на світі України, // Немає другого Дніпра*!»»

Слава Україні! Героям слава!

Евеліна Толочко

учениця 9 класу

Вільнянська загальноосвітня школа I-III ступенів №1

Вільнянської міської ради Запорізької області

Керівник – Д'яченко І.В.,

вчитель української мови та літератури

ПРОМІНЬ НАДІЇ

Минали суворі морози, і у всьому витав подих весни. Її ще не було, але все живе відчувало: ось-ось, скоро, незабаром звільниться природа від зимових кайданів.

Чигала на свободу і змучена українська земля, закута в багаторічні кайдани кріпаччини... Саме в таку, лютнево-березневу, пору народився Геній, аби визволити знедолений люд. Він став ясним променем надії для тогочасних кріпаків, але світить усім і донині...

На мою думку, життя Шевченка – то самопожертва, вияв найсильнішої любові до свого народу. Отримавши у 1838 році «вольну», він відчув себе найщасливішою людиною: молодий і талановитий, сповнений надій і жаги до звершень. Шевченко міг стати самодостатнім, заможним художником-

професіоналом, але митець обрав боротьбу, бо розумів: не можна бути посправжньому щасливим, якщо твій народ у рабстві. Подорожуючи рідною батьківщиною, колишній кріпак порівняв життя «низів» і «верхів» та усвідомив: мовчати він не зможе. Саме тоді, після побаченого на Україні, Шевченко написав ряд творів, які остаточно визначили його шлях і як поета, і як громадянина.

Вже понад два століття ми пишаємося нашим Тарасом Григоровичем Шевченком. Для українців він не лише талановитий письменник, а й символ розуму та мужності. Його твори будуть актуальні завжди. Зазначав про це і Іван Франко у «Посвяті», яку він написав у 1914 році з нагоди святкування сторіччя від дня народження Тараса Шевченка: «Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і всерозквітаючу радість, яку в мільйонів людських сердець все наново збуджуватимуть його твори».

Незважаючи на те, що Тарас народився в сім'ї кріпаків, жив у важкий для країни період, він зміг зберегти та розвинути свій талант. Упродовж усього творчого шляху митець навчав не бути байдужим до долі рідної землі, охороняти свободу народу. Рядки з поеми «Кавказ» і сьогодні закликають українців захищати свій край:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Шануючи пам'ять великого Кобзаря, українці встановили йому пам'ятники, назвали його іменем площі, вулиці, села, навчальні заклади. Пощастило і мені проживати на вулиці імені Шевченка. Ця людина не забута. Чи міг хтось коли-небудь припустити, що звичайний кріпак пана Енгельгардта стане такою знаменитістю, що навіть через багато років після його смерті ми будемо вимовляти ім'я поета з любов'ю та повагою? Рядки його віршів знає кожен житель нашої країни.

Ось і цього року, як завжди, зустрічаючи довгоочікувану весну, ми шануємо великого митця, який своїм словом розбудив сонну землю закріпаченої України і став ясним променем надії для нинішніх і майбутніх поколінь...

Я завжди буду пам'ятати Шевченка та твори, які він подарував усьому світу.

Ксенія Федько

учениця 8-Б класу

Мелітопольська загальноосвітня школа I-III ступенів №4

Мелітопольської міської ради Запорізької області

Керівник – Єрмоленко С.І., кандидат педагогічних наук,

доцент, вчитель української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

У кожної людини є свій дім – це його Батьківщина. Звісно, справжньому патріотові хочеться, щоб його країна була найкращою. Франція, наприклад, може пишатися своїми досягненнями в моді. Моєму рідному краєві теж є чим пишатися! Я народилася й живу в Україні. Нашу солов'їну мову шанують навіть іноземці, й не даремно, бо ми посідаємо друге місце у світі з милозвучності української мови. А як співає наш народ... Українці дійсно дуже талановиті! Славимось ще й своїми письменниками. Наприклад, Тараса Григоровича Шевченка ми згадуємо щороку, можна сказати, що він – скарб українського народу. Я, як представниця восьмого класу, хотіла би висловити свою думку щодо цієї шанованої постаті.

По-перше, хочу сказати про те, що його твори мене надихають від самого дитинства. Коли я навчалась у другому класі, познайомилась із твором Тараса Григоровича «Садок вишневий коло хати». У цій поезії перед нашими очима розгортається буденна картина сімейного вечора родини селян, атмосфери рідного краю... Мені настільки сподобалося, що я вирішила вивчити цю поезію

напам'ять. Досі пам'ятаю... Щоразу, коли читаю її, згадую ті літні щасливі дні, проведені в бабусі з дідусем. Тоді приїхала моя старша сестра. Вона читала мені твори, які тоді вивчала в школі. Отак я й дізналася про цю чудову поезію.

Йшли роки, я вже й сама в школі почала вивчати творчість Т.Г. Шевченка. Звісно, що з кожним разом вірші ставали більш глибокими, «важкими» для розуміння. Я люблю їх. Наприклад, розглянемо поезію «Думи мої, думи мої...». Найулюбленіший рядок для мене цей: *«Вони вже убогі, // Уже голі... Та на волі // Ще моляться Богу»*. Прочитавши його, я ніби відчула холод, що пробіг моєю шкою. Звичайні слова, але якщо перейнятися, урешті-решт пригадати біографію письменника – вони наповнюються особливим сенсом. Тараса Григоровича заарештували за його творчість, за його власні думки! Чесно кажучи, не уявляю, як Шевченкові було боляче в той час... Власне, я обожнюю писати твори, добра частина з них була створена завдяки цій, неймовірно важливій для українського народу, людині. Наприклад, як одного разу, надихнувшись поезією «Лілея», створила власний вірш. У ньому було зашифроване послання, яке перепліталось з цією поезією.

Узагалі, увесь цикл «В казематі» справив значне враження на мене на рівні емоцій та почуттів. Я відкрила «Кобзаря» для себе з іншого боку. Тобто так, звісно, прочитати в підручнику або в Інтернеті про ці події від третьої особи корисно, але це не ті враження, що викликають власні почуття й переживання поета. Якби хтось мене запитав: «Який саме твір ти можеш порадити, щоб відчувти той дух, сильний і впевнений, що йде від поезій, незважаючи ні на що?», – я відповіла б: «Жоден». Несподівано, хіба не так? Справа в тому, що майже всі вірші з цієї збірки дуже песимістично налаштовані. Взяти ту ж поезію «Моїм союзникам посвящаю», де Тарас уже прощається зі своїми побратимами і просить хоча б іноді згадувати його *«в неволі лютій»*. Тут є трішки незвичайна, своєрідна філософія, спробую її пояснити... Незважаючи на перешкоди життя, «тяжкий час» та розчарування, Тарас Григорович Шевченко зміг пережити все та піти далі. Коли я думаю про це, стає легше йти до своєї мети.

А як взагалі сприймають сучасні українці поета? Я не знаю ставлення старшого покоління, але впевнена, що мої однолітки дуже цінують історію України, її досягнення тощо. У такій соцмережі, як ТікТок, є багато україномовних акаунтів про Шевченка. Більшості авторів – від п'ятнадцяти до двадцяти років. Тому я пишаюся своїм поколінням за це. Адже без минулого немає майбутнього. Якби не Шевченко, багато інших письменників так і не наважилися б опублікувати свою творчість. Крім цього, грамотність населення України була б значно гіршою.

Отже, на мою думку, хто не любить чи не розуміє творчість Тараса Григоровича – просто не знайшли ще «свій» твір!

Тимур Чумаков

учень 5 класу

Науковий ліцей комунального закладу вищої освіти

«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради

Керівник – Соловій Я.І.,

вчитель української мови та літератури

ДОРОГА ДОДОМУ

Усі ми народжуємось не просто так. У кожної людини є своє призначення, в залежності від якого створюється її душа якимись вищими силами. Так, душі малюків, що мають хист до мистецтва, створюються, мабуть, у небесному центрі диво-дітей, а на землю вони потрапляють не за допомогою лелек, як діти з інших центрів, а із залученням мудрих птахів світу. Це поважні птахи, що є символами та оберегами національної ідентичності. Білоголовий орлан – для американців, чапля – для китайців, фламінго – для єгиптян та ще багато представників пернатих.

Одного разу була створена надзвичайно обдарована й тонка душа, що мала хист до живопису та мистецтва слова, а також велику силу: силу волі, розуму й серця, потужну силу впливу на цілі покоління, що триває й досі. Це була душа майбутнього генія Тараса Шевченка, а доправити його на землю взялась наймудріша і найсміливіша гуска на ім'я Гафія. Можливо, ви чули про неї? Вона врятувала Івасика-Телесика. Коли гуска з Тарасиком летіла до призначеної сім'ї, вона розповідала малюкові, що батьки його будуть небагаті, але дитинство у простій українській родині кріпаків дозволить йому повною мірою досягнути душі народу. Мудра гуска додала, що йому треба мати велику витримку, тож коли надія полишає, коли згасає віра – варто просто наснажитись силою в розкошах чудової природи.

Шлях до землі видався складним, адже Тарасик народився на початку березня, коли вірогідним є мокрий сніг та сильний вітер. Гафія летіла й боролась зі стихією, а маля ледь розбірливо щось лепетало гусці своєю дитячою мовою: *«Борітеся – поборете! // Вам Бог помагає!»*. Крізь страшну негоду гуска все одно змогла принести Тарасика вчасно. На порозі чекала гарна жінка з добрими й ніжними очима на ім'я Катерина. Вона взяла на руки маля, пригорнула його до себе і, сповнена щастя, тільки й змогла сказати: *«Тарасику, синочку мій рідний!»*. А маленький хлопчик подумав:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос – більш нічого.

А серце б'ється – ожива,

Як їх почує!.. Знать, од Бога

І голос той, і ті слова

Ідуть меж люди!

Мабуть, Гафія залишила для Тарасика в колисці своє перо, щоб допомогти навчитися гарно писати, малювати, а головне – вкладати глибокий сенс у поетичні твори.

Учітеся, брати мої!

Думайте, читайте...

І пам'ятайте про силу слова... Українського слова! Ми всі народжені не просто так!

Анастасія Шаблієнко

здобувачка освіти II курсу

спеціальності 014.01 Середня освіта

(Українська мова і література)

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

(м. Сєвєродонецьк, Луганська обл.)

Керівник – Пустовіт В.Ю.,

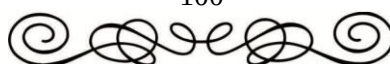
доктор філологічних наук, професор

ВЕЛИКИЙ ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

*«Огненне слово його наскрізь проймало
серце не тільки тих, кому близьке було
народне горе, а й тих, кому й байдуже було
до того. Всі дивувалися красі та силі тієї
простой мови, якою Шевченко виливав свої
вірші. Увесь світ став прислухатися до його
мови, а на Вкраїні вірші приймали як
благовісне, пророче слово»*

П. Мирний

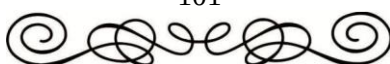
Напевно, кожен замислювався, чому вчать нас твори Тараса Григоровича? Загальновідомо, що Шевченко зробив вагомий внесок у розвиток української мови та літератури. Саме він настільки вдосконалив мову своїх творів, що відтоді увійшло в обіг поняття унормованості літературної мови, яка стала зразковою для письменників, преси тощо. Кобзар наголошував, що потрібно завжди любити «своє, українське», але необхідно не забувати

вдосконалюватись, вивчати щось нове: *«Учітесь, читайте, // І чужому навчайтесь, // Й свого не цурайтесь»* («І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє»).

По-перше, твори Тараса Григоровича вчать любити неповторну та захопливу красу природи, її круті лани та стрімкі ріки, шумливі дуби та палкі мальви. Природа перед поетом постає ніби одним цілим живим організмом, що може дихати, жити та щось відчувати, наприклад: *«А он з-за гаю виглядає // Ставок, неначе полотно, // А верби геть понад ставом // Тихесенько собі купають // Зелені віти... Правда, рай?»* («Як би ви знали, паничі»); *«Тече вода з-під явора // Яром на долину. // Пишається над водою // Червона калина. // Пишається калинонька, // Явор молодіє, // А кругом їх верболози // Й лози зеленіють»* («Тече вода з-під явора»).

По-друге, через свої твори Тарас Шевченко намагається донести до нас тихим словом, що потрібно любити рідну Батьківщину, відстоювати її незалежність, рівність з-поміж інших держав та бути готовим у будь-яку хвилину піти захищати її. Адже саме Тараса Шевченка можна вважати основоположником розвитку національної та соціальної самосвідомості українського народу. Найяскравішим прикладом національно-визвольних та патріотичних мотивів є вірш «Заповіт». У ньому письменник закликає сільський народ до боротьби за свободу України. Читаючи цей твір, ми з тривогою розуміємо, що автор не доживе до тих вільних часів, коли Україна стане незалежною. Але поет чітко відчуває, що через багато років його послідовники зможуть визволити рідну Батьківщину: *«Поховайте та вставайте, // Кайдани порвіте // І вражою злою кров'ю // Волю окропіте»*. І навіть замість слави Тарас Григорович просить всього лише пам'ятати про нього та поховати на рідній землі, що знову свідчить про його любов до місця, де він народився та виріс: *«Як умру, то поховайте // Мене на могилі, // Серед степу широкого // На Вкраїні милій <...> І мене в сім'ї великій, // В сім'ї вольній, новій, // Не забудьте пом'янути // Незлим тихим словом»*.

Підсумувавши вищесказане, можемо з упевненістю сказати, що Тарас Григорович – символ чесності, безстрашності та відданої любові до Батьківщини. Усі його твори насичені закликами до боротьби з ворогами, любов'ю до народу та рідної землі. Хоч письменник прожив мало (лише 47 років), проте за цей час він зробив надзвичайно багато – неоціненний його внесок у розвиток української мови і літератури. Він став безсмертним героєм української нації!

Марія Шаріна

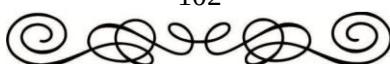
*здобувачка освіти II курсу
спеціальність «Контролер верстатних і
слюсарних робіт (верстатні роботи)»
ДНЗ «Запорізьке вище професійне
училище «Моторобудівник»
Керівник – Герасимова І.В.,
викладач української мови і літератури*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте...*

Чиї це слова? І я не про постать, хоч і це не менш важливо, а – характер. Сильна, вольова та змучена душа, що рветься на волю. Ця людина ладна вести за собою однодумців, закликати на звершення та водночас щиро співчувати горю.

На що здатна людина, яка мимоволі вимушена жити на чужині? На що здатна дитина, яка замість того, щоб грати з іграшками, важко працює в наймах? Дитина, що позбавлена материнської ласки, бажає небагато: лиш жити

в рідній Україні та мати спілкування й змогу писати мовою своєї неньки. Мабуть, справжні літературознавці одразу зрозуміли, про кого йдеться? Так, саме про Тараса Григоровича Шевченка. Звучить грізно, благородно й багато значить для українців, адже саме Шевченко зробив неабиякий внесок в історію культури України. Але ж зазначимо, що успіх чекав на нього не одразу, для односельців він був звичайним «Тарасиком, що пасе овець».

На жаль, я не в змозі до кінця зрозуміти становище молодого Кобзаря, але будучи дівчиною із багатою уявою та «великим» серцем, намагаюся уявити та відчувати весь біль страждань великого Генія.

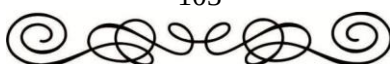
Кріпацький парубок із великим багажем мрій, із творчою уявою та з ідеями справжнього лідера, але світ завжди був занадто жорстокий. Замало мати талант – слід пам'ятати про фінансове становище, про знатний рід, якого у Шевченка й поготів не було, але труднощі бійця лише загартовують. Якщо чесно, моя душа знайшла рідного собі – Шевченка. Ось хто зрозумів би мене найкраще, дав би слушну пораду та повністю підтримав!

Я не дарма сказала про «шевченкове розуміння», бо в нас із ним є дещо спільне. Є те, що так не схоже на «сіру масу», те, що одразу виділяє з-поміж пересічних людей.

Тарас Григорович Шевченко для мене більше, ніж талановитий поет, письменник, художник чи видатна людина, яку згадують з почесними. Ми з ним – споріднені душі. Тарас Григорович мені як батько, бо між нами є зв'язок. Згодна, звучить дивно та навіть трохи містично... Хоч і жили порізно, у різні епохи, але світосприйняття та бажання «жити на кращій Україні» в нас однакові.

Читаючи Шевченків «Заповіт», я охоче вірю у світле майбутнє нашої неньки України. Я вірю в Україну – соборну, сильну, вільну й нову.

Ми – нове покоління й сильна нація. Тож дякуємо творчості Тараса Шевченка, що вона живе в нас та не дає нам забути, хто ж ми, вселяє найголовніше – віру. Віру в те, що нам під силу здолати нездоланне:

*І забудеться срамотна
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України...*

«Мій Шевченко» – це не просто слова, а частинка душі кожного українця. Пам'ять про Генія не дає опускати руки, спонукає йти до своєї мети, незважаючи на становище в суспільстві. Я пишаюся Шевченком! І закликаю «споріднені душі» йти зі мною пліч-о-пліч, не зупиняючись на тимчасові незгоди:

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!*

Вікторія Шевченко

Мелітопольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4

Мелітопольської міської ради Запорізької області

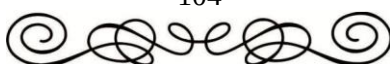
Керівник – Шарова Т.М.,

доктор філологічних наук, професор

МІЙ ШЕВЧЕНКО

«Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури... Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій...», – саме так говорив видатний Іван Франко про нашого Великого Кобзаря.

Кожна країна у своїй вітчизняній літературі має визначну, центральну постать, яка протягом сторіч залишає відбиток у серцях багатьох людей. Таким символом нездоланної української нації, чия велич та могутність охоплює весь світ, є Тарас Григорович Шевченко, чиї твори й досі не втратили своєї актуальності та перечитуються протягом багатьох віків.

Коли я запитую в себе: «Який він, мій Шевченко?» – переді мною виникає, можливо, класичний образ Поета, вже не молодого, але й не надто старого. З посивілими скронями, густими вусами, щирими очима, які багато побачили та пережили. Вони сповнені смутку, туги за своєю долею та долею Батьківщини. Але водночас – горять надією, бажанням покращення, світлого майбутнього.

Мій Шевченко має бронзову шкіру, у зморшках якої відбилася його власна доля. На перший погляд, це типовий чоловік невеликого зросту. Але це лише первісне враження. Коли ти усвідомлюєш, скільки ця людина зробила для України, її людей, ти бачиш перед собою не просто поета, українця – ти бачиш людину Всесвіту, яка уславлена у віках. Це не лише український, а й світовий герой, бо так, як писав Шевченко, не писав ніхто!

Шевченко для мене – бунтівник. Тоді й зараз. Він син правди та захисник справедливості. Його образ у моїй голові постає разом із образом Мойсея у Ханаані. Тарас із тих унікальних людей, яких одиниці. Вони не уподібнюються нікому, є незалежними й вільними. Вона вірні собі, а це в житті є найголовнішим.

Життя мого Шевченка – це зразок патріотичного служіння Батьківщині. Його поетичні рядки не забуваються, особливо нами, українцями. Вони надихають воїнів АТО, дають зрозуміти одуреному покірному народові, що потрібно відстоювати свої права. А своїм «дружнім посланієм» «і мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм...» він заклав підмурівок національної честі українців. Вчитуючись у рядки поеми, я розумію, що це стосується й мене, і всієї нашої національної сім'ї. І кожен із нас повинен пам'ятати мудрі слова з поеми:

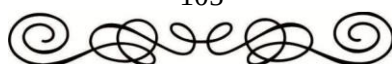
Учітесь, читайте.

І чужому навчайтесь

Й свого не цурайтесь.

А також мій Шевченко є моїм Учителем. Пропустивши його рядки крізь розум і серце, я вважаю їх заповітом для себе, бо й сьогодні вони є, як ніколи, актуальними.

Слова мого Шевченка – це не просто слова: це гаряче серце, яке дарує кожному з нас віру, надію.

У слові мій поет знаходив раду –
Від нього серце билось і жило.
Народу словом він давав пораду,
І він хотів, щоб слово це жило
І воно жило, живе і буде жити.
Воно безсмертне як і сам поет
Я вдячна тобі, Тарасе, і довгі ще будуть роки
Нащадки тебе шанувати за мудрі твої рядки,
За думи твої величні, за пісні крилатий лет,
За душу твою – Людини, за серце, що зветься Поет.

Отже, для мене Шевченко – лицар України. І хоча він не володів мечем чи списом, однак його зброєю була магічна й безмежна сила слова, яким він возвеличив «*малих рабів німих*» до рівня нації. Думаю, що й для моїх ровесників Тарас Шевченко є символом честі, правди і безстрашності.

Владислав Шепель

здобувач освіти III курсу

спеціальності «Українська мова та література»

Національний технічний університет

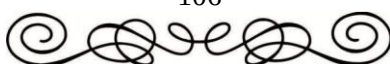
«Дніпровська політехніка»

Керівник – Ромас Л.М.,

кандидат філологічних наук, доцент

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тоді минуло вже декілька війн і ще безліч було попереду – люди виривали душі одне одного, аби з пустих тіл, наче з каміння, прокласти собі дорогу до кращого життя, декому на шляху до якого стала наша нація.

І так почався наш шлях – здавалося б, до світлого майбутнього, де відбулася перемога української нації над ворогами, але насправді ми йшли... часто падаючи, часто без змоги йти далі... йшли просто до виживання.

Творець, мабуть, спостерігаючи, як одна його дитина забирає світ в іншої, задумався: як це бути людиною та що б він зробив на її місці. І тоді небесам пролунало так гучно, що луною вдарилося об землю: «Борітеся!».

І от народився хлопчик... Він сам не стане військовим, але удари по ворогах, по тих, кому заважатиме наш національний дух, він завдаватиме катастрофічні – завдаватиме лише пензлем чи олівцем.

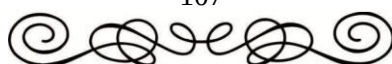
Його життєвий шлях міг завести куди завгодно: він втрачав рідних, втрачав кохання, але так і не втратив себе, а точніше навпаки, знайшов.

Можливо... колись він сказав собі: «Годі! Годі гинути моєму роду! Мій рід – то не лише тато чи мама, брати і сестри, то також ненька-Україна та браття-українці».

Не можна сказати, коли то сталося напевно, наче ще при народженні, коли було похмуре й темне небо, на цю дитину впав один дуже яскравий промінчик сонця, що запалив у його душі любов до власного народу... полум'я, яке, як колись вода дала світові людське життя, дало паросток патріотизму нашому народові.

Але що ми знаємо точно, то це те, що з віком, попри негаразди, які продовжувалися (переїзд із Батьківщини, заборони писати), паросток той почав зростати й давати плоди... поки що невеличкий, але він досі росте, у кожному з нас – у комусь швидше, у комусь повільніше.

І от на порозі нашого дому знову ворог, знову війна. Ти боїшся, намагаєшся вірити, що все буде добре, але сили та надії тебе покидають, і ти молишся Творцю, аби він усе це зупинив. І ти чуєш – і не варто це заперечувати – глибоко в душі, але все ближче і ближче голос: «Поборете!». Ти запитуєш себе, хто це, ти запитуєш інших, ти шукаєш відповіді, і врешті-решт знаходиш примірник «Кобзаря». В одній руці – він, а в іншій – воля нашої нації. Ти готовий!

У минулому нашої держави чимало видатних постатей, що посприяли її теперішньому. Хтось намагався нас завоювати, хтось нас підтримував, а хтось ставав символом нації.

Шевченко з'явився, коли Україні був потрібен герой. Герой їй потрібен і сьогодні. Але хто сказав, що Шевченко пішов...

Юрченко Анастасія

учениця 7-А класу

Енергодарська гімназія №2

Енергодарської міської ради

Василівського району Запорізької області

Керівник – Пелипенко С.І.,

вчителька української мови та літератури

ПОГЛЯД ІЗ МИНУЛОГО В СЬОГОДЕННЯ

Світає... Край неба палає,

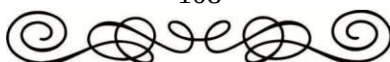
Соловейко в темнім гаї

Сонце зустрічає.

Із-за будинків несміливо пробиваються перші сонячні промінчики. Вони роблять спроби розігнати клубки нічного туману. Їм допомагають яскраві фари авто, які розпочали невпинний рух дорогою, перевозячи до робочих місць працівників Запорізької атомної електростанції. Моє місто прокидається рано. Хто може ще сказати, що заняття у його школі розпочинаються о сьомій тридцять? З ближнього сосняку піднялася згряя ворон у пошуку поживи, а тротуарами повагом походжають голуби, сподіваючись на щедрість перехожих. Вітерець зашурхотів листям тополь та кленів, і у відповідь йому озвалися мітли двірників. Вулиці ожили...

За сонцем хмаронька пливе,

Червоні поли розстилає

І сонце спатоньки зове

У синє море...

Сонце піднялося вище. Яскраве й вогненне, воно не очікувало, що так швидко закутається в сизі хмароньки, які повагом пускають вгору трьохсотметрові труби Запорізької теплової електростанції (ще один виробничий гігант, який знаходиться в моєму місті). Вони пропливають, спілітаючись у дивні візерунки, й ховаються за Каховським водосховищем.

Місто ожило, запрацювало у роками відпрацьованому ритмі. «...і діточок своїх ведуть», – це саме про наше місто, бо зранку галасливу дітвору розводять батьки (тільки не сумні й понурі, а гомінкі та заклопотані) до дитячих садочків та шкіл:

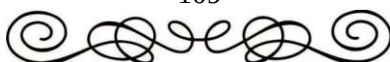
*Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь.*

Мені здається, що ці слова повинні стати девізом для кожного школяра, адже ми маємо для цього всі необхідні умови. Бо «чуже» – це запорука нашого успіху, а «своє» – це життєдайне джерело, з якого черпає мудрість і творчу наснагу не одне покоління українців. А що може бути найбільш «своїм», найбільш близьким, як не творчий спадок невмирущого Кобзаря? Яка гарна картина української природи постає в уяві, коли читаєш рядки:

*Тече вода із-за гаю
Та понід горою.
Хлюпочуться качаточка
Поміж осокою.*

Здавалося б, де в місті можна побачити такий пейзаж? А в малечі нашого міста є така можливість. Хай не прикрашають міський ландшафт високі гори, але на озері в міському парку відпочинку можна побачити не лише диких качок. Там плавають гордовиті лебеді, а за огорожею просовують голови невгамовні страуси.

Сонце заходить, гори чорніють,

*Пташечка тихне, поле німіє.
Радіють люде, що одпочинуть,
А я дивлюся... і серцем лину
В темний садочок на Україну.*

Звичайно, садок посеред міста – це досить дивна забаганка, але в моєму місті є чудові місця для відпочинку: парк Перемоги, створений в 2005 році на честь 60-річчя перемоги СРСР над нацистською Німеччиною, упорядкована та озеленена Набережна, Будинок культури «Сучасник». Доброю традицією стало проведення фестивалю «Добрий театр», учасниками якого є професійні та аматорські театральні колективи України, Молдови, Білорусії.

Я люблю Енергодар за те, що він не перестає змінюватися, обертатися різними гранями, немов величезний калейдоскоп, – бувати галасливим і тихим, містом перспектив і містом романтики, нести людям сучасну науку й надзвичайні мистецькі заходи.

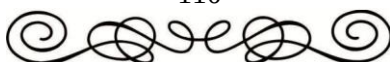
*Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!*

Скільки розмов було в російськомовному Енергодарі, коли в 2004 році відкривали пам'ятник Т.Г. Шевченку! Це стало визначною подією для міста енергетиків. А зараз це візитна картка центральної міської площі.

Сьогодні ми звертаємося до поета, який став для України заповітною думою, її безсмертною піснею. Тож нехай вогонь його душі запалить у наших серцях іскорку віри, надії, любові до рідної землі, свого народу.

*Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!*

Як актуально звучать ці рядки сьогодні, бо деякі політики вже встигли їх забути. У центрі уваги кожного українця має бути національний інтерес, національні духовні цінності і найголовніше – любов, любов до рідної землі, рідної батьківщини:

*А всім нам вкупі на Землі
Єдиномисліє подай
І братолюбіє поили.*

Катерина Юхно
*здобувачка освіти III курсу
спеціальність «Повар-кондитер»
Філія ДНЗ «Охтирський центр ПТО»,
смт Велика Писарівка, Сумська область
Керівник – Кобилко Н.О.,
викладач української мови та літератури*

ВІДКРИВАЮ ДЛЯ СЕБЕ ШЕВЧЕНКА

Люблю затишні зимові вечори. Сонце ховається за верхів'я дерев. Легенький сніг мереживом стелиться до ніг. Ти заходиш до хати. Потріскують дрова у грубці, розносячи тепло по всій оселі. Саме в ці години хочеться помріяти про майбутнє або ж згадати минуле.

Гортаю стрічку Фейсбуку й раптом перед очі:

Скиньте з Шевченка шапку

Та отого дурного кожуха.

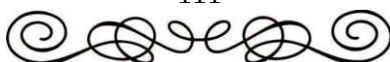
Відкрийте в нім академіка

Ще одчайдуха-духа...

Іван Драч. Про Тараса Шевченка. Незвично. Цікаво. Сміливо.

Думка за думкою народжуються в голові. Розумію, що мене «зачепило». Хто ж він, Тарас Шевченко, про якого чуємо ледь не з народження, якого вивчаємо, до портрета якого звикли?

Поет, художник, геній, пророк! У пам'яті зринають роки його життя, сповнені скорботи. І раптом уявляю іншого. А якщо ось так?! Наділений від Бога здібностями, уміє їх правильно використати. Виявляється, можна не

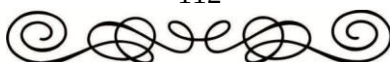
просто малювати, а робити це в Петербурзі! Звідси його невичерпна настирливість, жага до навчання. А ще головне – вчасно «впіймати хвилю». І ось уже хлопчина-підліток – надія пана Енгельгарда. Хоча останній помиляється стосовно мрії мати власного живописця. Шевченко вже знає, що робитиме далі. Можливо, оті прогулянки-заняття в Літньому саду не є випадковими. Багато з вас заперечать, кажучи, що він вишколював себе, вправлявся в майстерності (а знав же, що зустріне саме там потрібних йому людей). Щасливий момент не примусив на себе чекати.

Знайомства, плідна праця, викуп із кріпацтва, навчання в Академії мистецтв. Перші картини, які приносять славу й... перші гроші. Великі, що дадуть змогу бути серед кола відомих на той час людей, закохуватися в знатних панянок, гарно вдягатися. Ще трішки – і про нього заговорять як про чоловіка з гарним смаком та уподобаннями. Мине не так багато часу – й у Петербурзі в колі «модників» йому не стане рівних. Уявляю цього красунчика на балах, влаштованих сильними світу цього!

І раптом, як грім: «Він є ворогом моєї держави й моєї родини! Знищити!». Прихильний колись «Сам» зненавидить Шевченка згодом. За що? За те, що поету боліла Україна.

Перші арешти, ув'язнення, заслання... Вони підривають здоров'я та не в силі зламати дух... борця, правдозаступника, патріота. Він усе бачить, помічає, робить з того висновки. З'ясовується, що й панське життя не таке вже й гарне. Щодня боятися – хіба це щастя?! І приходить розуміння: не такі вони, оті паненята, усесильні. А згодом: *«Борітеся – поборете!»*.

Проходять роки, минають століття. Змінюються час і суспільство. Шевченко залишається вічним. Його пророчі слова справдилися: ми живемо у вільній державі. Та події сьогодення знову й знову примушують звертатися до творчості Кобзаря. Ловлю себе на думці, що все частіше в медіа звучать рядки: *«Обніміться, брати мої», «Учітесь, читайте», «Нема на світі України, немає другого Дніпра», «Не завидуй же нікому, Дивись кругом себе»*... Із цих висловів можна скласти життєве кредо й керуватися ним.

Два роки навчання та безсмертне майбуття. Тарас Шевченко навчив мене істини: сильна й дієва мрія відкриває всі шляхи. Тільки від себе особисто залежить власна доля, але для цього треба каторжно й уперто працювати.

Завтра настане новий день. З'являться нові клопоти. Прийдуть нові думки. Незмінною залишиться впевненість у тому, що я чогось варта, що обов'язково досягну мети, що матиму успіх, бо до цього скерував мене Великий Шевченко.

Анна Язвенко

*здобувачка освіти II курсу
спеціальності 014.01 Середня освіта.*

*Українська мова і література
(мова і література польська)*

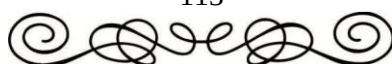
*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

*Керівник – Задояна Л.М.,
кандидат філологічних наук, доцент*

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Гуляючи коридорами бібліотеки, на прикрашеній рушниками полиці я побачила його – томик «Кобзаря», від якого гуло сміхом русалки, плачем наймички, тихим шепотом осоки, дзвінким ревом Дніпра та божевіллям причинної. Створив ці образи всім відомий Тарас Шевченко. Його геніальний таланти був у всьому – і це знають абсолютно всі українці. Але хто ти для мене? Що ти значиш у моєму житті? Який ти, мій особистий Шевченко? Мені завжди було цікаво, яким ти був при житті, кого любив, про що мріяв.

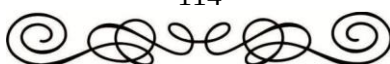
Великий Кобзар, незмінний пророк українського народу, дармограй – всі ці кліше не раз я чула протягом усього мого життя. Та для мене Тарас Шевченко насамперед – простий чоловік з народу, який мав свої радощі, невдачі, ревності. Він колись, як і я, мріяв, кохав. Він був шаленим ловеласом –

і водночас вірив у краще майбутнє. Його спадщина – це справжня, осяяна полум'ям справедливості, злободенності скарбниця письмових творів, які назавжди закарбувалися у вічному океані пам'яті не тільки українців, а й інших народів. Його творчість для мене – це ніби одна з намистинок червоних коралів, які формують коріння української літератури. Кожен, хто читав його твори, знаходив для себе «свого особистого Шевченка». Після прочитання щоденника митця він запам'ятався мені затятим шанувальником чаю, особливо коли до нього додавали трішки ароматного рому. Романтиком, який любив поміж п'яних трав дивитися на велич лісів, води, землі. Стильним чоловіком, який міг собі дозволити по-модному одягатися. Блукаючи у вишневому садку, я завжди згадую його і його хрущів. Мій особистий Шевченко – той, хто безмежно любив таємничість природи, спостерігав за долями простих, як я, дівчат, який цінував красу та молодість. Він той, чиї вірші я можу продекламувати на сцені, бо завжди відчуваю його в серці та бачу його очі поміж глядачів. Його гени влітаються в ДНК не тільки в мене, а в усіх українців.

Шевченка я сприймаю не тільки крізь призму патріотичного заклику, а й через романтизм та окультні образи. Ми з ним навіть чимось схожі: я також люблю метафоричні образи, містичність, загадковість. Та читаючи кожен його твір, я намагаюсь знайти ту червону ниточку, яка надалі нас пов'яже у схожості. Щоб він для мене став не просто письменником, а моїм другим таємним я. Мені особисто хочеться, щоб Тараса Григоровича сприймали не як ікону в церкві, на яку треба бити поклони, а дещо простіше. Він такий же, як і ми, бо йому притаманні всі людські емоції та почуття.

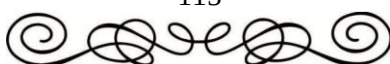
Його твори мають різну палітру настроїв – від романтики до національного меседжу. Шевченківське слово завжди буде одним із головним серед українського народу. Тож цінність його поезій полягає в тому, щоб ми завжди знали, ким ми є і звідки наше коріння, пам'ятали наших предків, але писали свою власну історію, захищали мову, культуру, віру.

У Анлії – Дікенс, у Польщі – Міцкевіч, у Німеччині – Гете, у Швеції – Ліндгрєн, а в нас – Шевченко. При згадці про нього одразу уявляєш велич та красу нашої блакитноокої, руської України.

Тож наостанок хочу сказати, що історія успіху Шевченка та його творів полягає в тому, що він подолав саму смерть, бо його слово живе не тільки в серцях українців, а й поза межами кордонів. У будь-якому куточку землі читач сприймає митця по-своєму, відкриває для себе силу слова, даючи його творам нове життя. Та кожен рік на шевченківські дні, ставлячи свічку у храмі за його душу, я завжди згадую ці слова :

*І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вільній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.*

Борітєся – подоретє,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

м. Шевченко

